

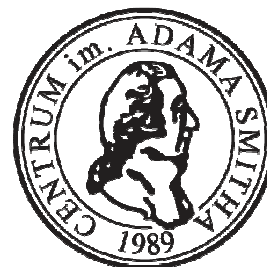

RAPORT 2012

Warunki prowadzenia firm w Polsce

zakładanie firmy :: uzyskiwanie pozwoleń budowlanych :: zatrudnianie i zwalnianie pracowników :: rejestrowanie własności :: dostępność kredytu ochrona inwestycji :: regulacje podatkowe :: handel zagraniczny
rozstrzyganie sporów :: likwidacja przedsiębiorstwa.

*Polscy przedsiębiorcy działają w znacznie trudniejszym otoczeniu
prawno-instytucjonalnym niż ich europejscy konkurenci*

Spis treści

Streszczenie.....	3
Wstęp.....	5
I Ramy instytucjonalne dla prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce	7
1. 1. Wnioski z raportów	7
1.2. Stabilność prawa i reguł gry	9
1.2.1 Podatki i interpretacja przepisów podatkowych.....	10
1.2.2 Finanse publiczne	12
1.2.3 Zakładanie i zamykanie firm.....	14
1.2.4 Rynek pracy	16
1.2.5 Biurokracja	18
1.2.6 Inwestycje.....	20
1.2.7 Wymiana handlowa	22
1.2.8 Kontrole.....	23
1.2.9 Wymiar sprawiedliwości.....	25
1.2.10 Koszty pracy.....	26
II Wolność gospodarcza w Polsce na tle wybranych krajów	28
2.1 Prowadzenie biznesu w Polsce – podsumowanie rankingów.....	28
2.2 Łatwość prowadzenia biznesu w Polsce w poszczególnych kategoriach - porównanie.....	29
2.3 Wolność gospodarcza w Polsce na tle wybranych krajów - porównanie.....	38
2.4 Uwagi końcowe	38
III Badania własne ZPP	40
3.1 Największe przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej według przedsiębiorstw	40
3.2 Barometr gospodarczy ZPP	42
3.3 Kwestionariusz Misia	47
Bibliografia	50
MANIFEST PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW.....	51
Związek Przedsiębiorców i Pracodawców.....	54

Streszczenie

Trudna sytuacja w gospodarce światowej nie pozostaje bez wpływu na sytuację ekonomiczną w Polsce, w tym na sytuację tutejszych przedsiębiorstw. Rok 2011 był okresem stopniowej poprawy potencjału polskiej gospodarki. Wyniki polskiej gospodarki w minionym roku można uznać za umiarkowanie dobre. Na tle pozostałych państw UE stan finansów publicznych w Polsce nie przedstawia się najgorzej. W największej mierze zawdzięczamy to konkurencyjności rodzimych przedsiębiorstw oraz popytowi krajowemu.

Poprawa ogólnej koniunktury gospodarczej nie jest widoczna na rynku pracy. Głównym obszarze gdzie powstaje bogactwo. Stopa bezrobocia w trzecim kwartale 2011 wyniosła 11,8 %. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło około 5,5 mln osób, o 100 tys. więcej niż w roku poprzednim. Natomiast średnie wynagrodzenie brutto w trzecim kwartale 2011 roku wynosiło 3581,94 pln¹.

Pomimo relatywnie dobrej sytuacji makroekonomicznej nadal trwa impas inwestycyjny. Przedsiębiorcy z niepokojem patrzą w przyszłość i wszelkie działania inwestycyjne podejmują z wielką ostrożnością. W 2011 roku rząd wprowadził kilka korzystnych zmian, w ramach Pakietu na rzecz rozwoju przedsiębiorczości. Zaowocowały one poprawą warunków funkcjonowania przedsiębiorstw w kilku obszarach, jednak nie przyniosły rozwiązań systemowych na szeroką skalę. W naszym przekonaniu są to zmiany niewystarczające, kosmetyczne i nie dające nadziei na jakościowy przełom. Warto jednak zauważyć, iż pozycja Polski w międzynarodowych rankingach minimalnie (ale jednak!) poprawia się z roku na rok.

W 2010 r. liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w systemie REGON wyniosła 402 tys. Spośród firm aktywnych zdecydowaną większość stanowiły mikroprzedsiębiorstwa (96%)². Struktura polskich firm pod względem wielkości od lat pozostaje w zasadzie bez zmian. Jednocześnie w Polsce udział mikroprzedsiębiorstw jest o 4 pp. wyższy niż średnio w UE-27. Może to świadczyć o barierach rozwojowych, utrudniających przechodzenie firmom mikro na wyższy poziom rozwoju.

---

¹ Dane wg. GUS

² *Przedsiębiorczość w Polsce 2011*, Ministerstwo Gospodarki, 2011, s. 7

W okresie styczeń-wrzesień 2011 r. badane przez GUS przedsiębiorstwa uzyskały korzystniejsze niż rok wcześniej wyniki finansowe. Poprawiły się również podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe. Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrosły o 12,0%, a koszty tej działalności były wyższe niż przed rokiem o 11,8%. Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 87,2 mld i był wyższy o 15,6% niż rok wcześniej³. W okresie trzech kwartałów 2011 roku po raz pierwszy od dwóch lat zanotowano wzrost nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw. Wzrosły one o 12% wobec spadku w latach ubiegłych⁴.

Jako daleko niewystarczające, aczkolwiek pozytywne, należy uznać nieśmiałe próby upraszczania prawa przez rządzącą koalicję. Ostatnia taka zmiana weszła w życie 1 lipca 2011 r., wprowadzona przepisami ustawy o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców. Ustawa umożliwia m.in. składanie oświadczeń w miejsce dotychczasowego obowiązku przedstawiania zaświadczeń przy podejmowaniu i wykonywaniu działalności gospodarczej. Ponadto likwiduje niektóre zezwolenia i rejestry działalności.

Zmiany są niewielkie, ale potrzebne, stopniowo wpływając na wzrost oceny polskiej gospodarki w międzynarodowych rankingach.

Tabela 1: **Pozycja Polski w międzynarodowych zestawieniach konkurencyjności gospodarek**

Nazwa rankingu	Aktualna pozycja w rankingu	Poprzednia pozycja w rankingu
Doing Business 2011	70	73
The Global Competitiveness Report 2010-2011	39	46
Index of Economic Freedom 2011	68	71
World Competitiveness Yearbook 2011	34	32

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie *Przedsiębiorczość w Polsce*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2011

Według badań przeprowadzonych przez TNS Pentor ogólny klimat inwestycyjny w Polsce został oceniony jako dobry, poprawiając tym samym ocenę dostateczną z 2010 roku.

³ Dane wg. GUS

⁴ Informacja na temat nakładów inwestycyjnych w okresie I-IX 2011 roku, *Przedsiębiorczość w Polsce*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2011, s. 2

Wstęp

Praca jest jednym z głównych czynników rozwoju gospodarczego. W szczególności wykonywana przez niezależnych przedsiębiorców – pracujących „u siebie”. Jednakże we współczesnym świecie, w szczególności w Polsce, przedsiębiorcy napotykają na absurdalne bariery utrudniające prowadzenie działalności gospodarczej.

Zgodnie z klasyczną teorią wolnorynkową państwo jest tylko i wyłącznie regulatorem, a nie uczestnikiem rynku. Podstawą sprawnie działającego państwa jest odpowiednie wyważenie roli tego regulatora. Niestety w Polsce, mamy do czynienia z zachwianiem proporcji. Państwo nie wywiązuje się ze swojej podstawowej roli w tych obszarach działania, do których zostało ustanowione, za to podejmuje się działań w obszarach, w których przeszkadza przedsiębiorcom, bądź wręcz z nimi konkuruje.

Celem niniejszego raportu jest w szczególności ukazanie problemów związanych z opodatkowaniem i kosztami pracy oraz sądownictwem i biurokracją,⁵ które stanowią bariery rozwoju przedsiębiorczości w Polsce.

Przygotowując raport o warunkach działania firm w Polsce postanowiliśmy oprzeć się na wiarygodnych źródłach międzynarodowych – Raportach Banku Światowego i OECD czy też Heritage Foundation i Economic Freedom Network. Poza bezstronnością umożliwiają one dokonanie porównań z innymi Krajami Europy i Świata.

W szczególnie trudnej sytuacji są małe i średnie firmy, które system zmusza do zatrudniania rzeszy doradców, księgowych, pracowników administracyjnych itp., i tym samym znacznie pogarsza ich zdolności konkurencyjne oraz rozwojowe. Zamiast rozwijać nasze przedsiębiorstwa – toniemy w papierach, które musimy składać do rządu i mamy nieodparte wrażenie, że przytłaczająca większość z nich jest absolutnie zbędna.

Małe i średnie firmy w Polsce są fundamentem, na którym stoi nasz kraj. Przynoszą ponad 67% PKB, tworzą $\frac{3}{4}$ miejsc pracy. Mimo, to przedsiębiorczość jest w Polsce represjonowana. Wiele

---

⁵ Polityką się nie zajmujemy

regulacji skarbowych jest sprzeczne z podstawowymi prawami człowieka, gwarantowanymi przez Konstytucję RP i martwymi w praktyce.

Przedsiębiorczość jest postrzegana jako jeden z głównych czynników rozwoju gospodarczego oraz wzrostu konkurencyjności w skali całej gospodarki. Niektórzy ekonomiści określają ją jako czwarty czynnik produkcji, obok pracy, kapitału i ziemi⁶.

Nie domagamy się w związku z tym specjalnych praw, przywilejów czy specjalnego traktowania. Domagamy się równego traktowania i nie przeszkadzania nam w prowadzeniu działalności. Usunięcia barier administracyjnych, prawnych, etc., które absolutnie niczemu nie służą, poza interesami wąskiej klasy urzędniczej, która nie ponosi żadnych ciężarów utrzymania Państwa, a rości sobie prawo do arbitralnego narzucania tych ciężarów innym obywatelom. Przedsiębiorcom w szczególności.

Życzymy miłej lektury tego niemiłego dla nas raportu.

Robert Gwiazdowski - Przewodniczący Rady Nadzorczej

Cezary Kaźmierczak - Prezes

Tomasz Pruszczyński – Wiceprezes

---

⁶ Sullivan, Sheffrin (2003)

I Ramy instytucjonalne dla prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce

Zgodnie z metodologią zaproponowaną przez Bank Światowy⁷, w niniejszym raporcie skupiono się głównie na następujących kategoriach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej: zakładaniu firmy, uzyskiwaniu pozwoleń budowlanych, zatrudnianiu i zwalnianiu pracowników, rejestrowaniu własności, dostępności kredytu, ochronie inwestorów, regulacjach podatkowych, handlu zagranicznym, rozstrzyganiu sporów oraz likwidacji przedsiębiorstwa.

1. 1. Wnioski z raportów

Raport Banku Światowego

Najnowszy raport Banku Światowego *Doing Business 2012* wskazuje, że pomimo starań przedsiębiorców oraz obietnic polityków, sytuacja w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce nie uległa istotnej poprawie przez ostatnie kilka lat. W przypadku zakładania biznesu, wprowadzono zmniejszenie jego kosztów oraz liczbę procedur, ale wydłużył się czas potrzebny na otwarcie firmy. Kwestie podatkowe, które są jednym z istotniejszych czynników dla przedsiębiorców, również nie wpływają korzystnie na rozwój przedsiębiorczości. Po znacznej obniżce obciążeń w 2007 roku, w 2010 roku były już one wyższe o ponad 4pp⁸. Pozytywnym aspektem jest zmniejszenie czasu, jaki przedsiębiorca musi poświęcić na obsługę płatności podatkowych (325 godzin rocznie w 2010 r., natomiast w roku 2011 – 296 godzin rocznie). W kwestii zatrudnienia pracowników, rejestrowania własności, rozstrzyganiu sporów oraz ochrony inwestorów, sytuacja właściwie nie zmieniła się przez ostatnie lata. Nie znaczy to jednak, że nie powinny być one przedmiotem zmian, na co wskazują doświadczenia innych krajów w tych kwestiach⁹. Korzystnie można ocenić jedynie zmiany w dostępności do kredytów oraz handlu międzynarodowym. Wprowadzono poprawę w latach 2006-2010 uległa poprawie, niemniej jednak na tle innych krajów, Polska w dalszym ciągu nie może być oceniona jako kraj przyjazny przedsiębiorcom (w 2011 r. jest to 62 miejsce na 183 kraje).

---

⁷ Metodologię oparto m.in. na Djankov et al. (2002), Botero et al. (2004), Djankov et al. (2007), Djankov et al. (2008a), Djankov et al. (w druku), Djankov et al. (2008b), Djankov et al. (2003), Djankov et al. (2008c). Simeon Djankov jest według portalu Ideas Repec jednym z 150 najlepszych ekonomistów na świecie. Był wieloletnim pracownikiem Banku Światowego, a aktualnie jest Ministrem Finansów Bułgarii. Dodatkowe informacje dotyczące metodologii można znaleźć na <http://www.doingbusiness.org/MethodologySurveys/>.

⁸ Mierzone są one jako procent zysku przedsiębiorstwa. Raport *Doing Business* 2007 i 2010.

⁹ Porównanie Polski z innymi krajami zostało przedstawione w rozdziale drugim.

Dla porównania kraje znajdujące się w bliskim sąsiedztwie geograficznym do Polski, plasują się daleko wyżej w rankingu, np. Bułgaria – 59 miejsce, Węgry – 51 miejsce, Słowacja 48- miejsce, Słowenia – 37 miejsce.

Raport wolności gospodarczej Heritage Foundation

Powyższe wnioski potwierdza najnowszy **raport wolności gospodarczej Heritage Foundation**. Jego autorzy również zwracają uwagę m.in. na **wysoki poziom biurokracji, skomplikowane przepisy prawne oraz podatkowe utrudniające prowadzenie biznesu w Polsce**. Należy przy tym pamiętać, że tego rodzaju polityka uderza głównie w małych i średnich przedsiębiorców, którzy zgodnie z danymi za 2011 rok stanowią 99,86% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw w Polsce. Ogółem małe i średnie przedsiębiorstwa, wytwarzały w tym okresie około 67 % PKB i stanowiły główną siłę tworzącą miejsca pracy. Można zatem powiedzieć, że to właśnie mali przedsiębiorcy w głównej mierze generowali popyt na pracę – stanowił on w tym okresie około 70% całkowitego popytu na pracę w przedsiębiorstwach.

Raport OECD

Rocznik OECD na rok 2011 wskazuje, iż Polska pod względem finansów publicznych plasuje się bliżej takich krajów jak Niemcy, Austria i Szwecja niż Irlandia, Hiszpania czy Grecja.

Eksperti OECD wskazują, iż w Polsce mamy jedną z najlepszych sytuacji makroekonomicznych spośród krajów OECD w dobie kryzysu finansowego. Odpowiada za nią m.in. duży popyt wewnętrzny, osłabienie złotego oraz stabilny, choć słabo rozwinięty sektor finansowy. Dużą rolę odegrało również obniżenie podatków (nastąpiło ono przed kryzysem), a także fundusze unijne. Pozytywnie oceniono także rynek pracy, który zareagował raczej spowolnieniem (zamrożeniem) wzrostu wynagrodzeń, aniżeli masowymi zwolnieniami. Pomimo pozytywnych aspektów dostrzeganych przez OECD, wskazywany jest również szereg kwestii ocenianych negatywnie.

Raport Dobrobytu Instytutu Legatum

Raport Instytutu Legatum na rok 2011 plasuje Polskę na 28 pozycji spośród 110 ocenianych krajów. Kryteria brane pod uwagę przy tworzeniu rankingu to stopień rozwoju następujących

obszarów w poszczególnych krajach: ekonomia, przedsiębiorczość i szanse, rządzenie, edukacja, zdrowie, bezpieczeństwo, wolność obywatelska, społeczeństwo. W stosunku do lat ubiegłych pozycja Polski jest raczej niezmienna, w roku 2009 - 28 miejsce, natomiast w roku 2010 miejsce 29.

Eksperti wskazują, iż w ostatnich latach Polska znacząco zwiększyła poziom innowacyjności przedsięwzięć opartych na wynikach prowadzonych prac badawczo - rozwojowych, ponadto ciągle polepsza się infrastruktura, co niewątpliwie sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości.

Niemniej jednak poważnym problemem pozostają wysokie koszty związane z rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej.

Raport Światowego Forum Ekonomicznego Global Competitiveness 2010 – 2011

Polska jako największy kraj spośród nowych członków Unii Europejskiej znalazła się rankingu na 39 pozycji, co oznacza skok o 7 miejsc w porównaniu z poprzednim rankingiem (46 pozycja). Zgodnie z raportem Polska uchroniła się przed negatywnymi skutkami kryzysu ekonomicznego dzięki zaostrzonej polityce ekonomicznej, rozwijającemu się rynkowi wewnętrznemu i wysokiemu poziomowi edukacji. Ocenia się, że sektor finansowy jest dobrze rozwinięty i stale wzrasta zaufanie do banków. Eksperti zauważają, iż by utrzymać dotychczasową wysoką pozycję, Polska będzie musiała zmodernizować infrastrukturę transportową, w szczególności stan dróg, gdyż znacząco odbiega on od standardów międzynarodowych. Ponadto należy skupić się na działaniach innowacyjnych w biznesie, rozwijać działanie klastrów, promować rozwój sektora R&D w przedsiębiorstwach oraz współpracę między nauką i biznesem.¹⁰

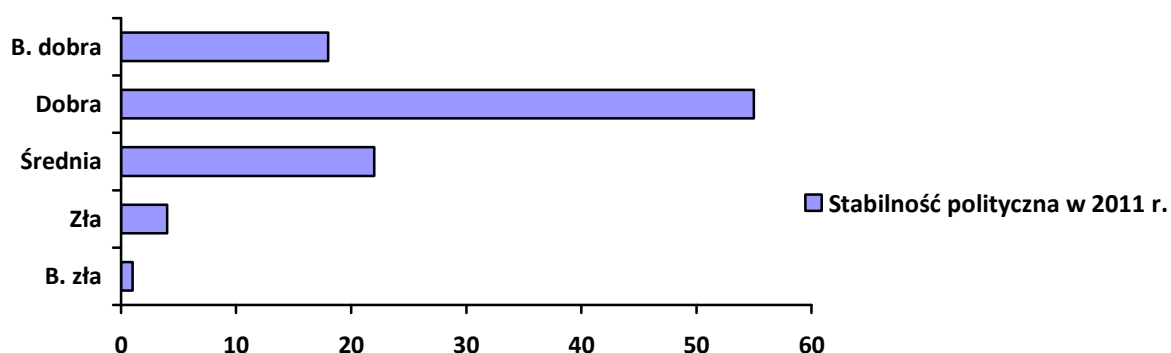
1.2. Stabilność prawa i reguł gry

Polska jest postrzegana jako kraj, w którym sytuacja polityczna, prawna i gospodarcza są raczej stabilne. Wpływa to pozytywnie na klimat inwestowania, niemniej jednak biurokracja oraz przepisy prawne i podatkowe powinny być dużo bardziej uproszczone.

---

¹⁰ Global Competitiveness Report 2010 – 2011, World Economic Forum, s.27

Rysunek 1: Ocena stabilności politycznej w Polsce w 2011r. (%)

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Klimat inwestycyjny w Polsce 2011*

1.2.1 Podatki i interpretacja przepisów podatkowych

Opodatkowanie jest niewątpliwie jednym z istotnych czynników wpływających na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce. Wprawdzie eksperci *Heritage Foundation* docenili, że zarówno podatek dochodowy od osób fizycznych, jak i prawnych został w ostatnim czasie uproszczony, to jednak w dalszym ciągu **polski system podatkowy jest bardzo skomplikowany i mało wydajny**. Również eksperci OECD za najbardziej palącą kwestię uznali reformę systemu podatkowego.

Za wyznacznik stopnia skomplikowania systemu podatkowego w Polsce można także uznać czas, jaki poświęcają przedsiębiorcy w ciągu roku na dokonanie płatności podatkowych. Według raportu *Doing Business* w roku 2011 było to 296 godzin, co oznacza spadek w porównaniu z latami poprzednimi (325 godzin w roku 2010). Niestety ciągle stawia to Polskę na dalekiej 128 pozycji spośród 183 krajów.

Tabela 2: System podatkowy w Polsce

Rocznik raportu Doing Business	DB2006	DB2007	DB2008	DB2009	DB2010	DB2011	DB2012
Pozycja w rankingu	..	..	..	..	..	128	128
Ilość płatności (rocznie)	40	40	40	40	40	29	29
Czas (godziny w ciągu roku)	418	418	418	418	395	325	296

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Doing Business 2012*

Eksperti wskazują ponadto na konieczność efektywniejszego ściągania podatków oraz rozszerzenia możliwości płacenia podatku ryczałtowego bez konieczności prowadzenia księgowości przez mikroprzedsiębiorstwa. Ogólnym zaleceniem jest bowiem zbliżenie opodatkowania z zarobkami (dochodami), tj. bez konieczności obliczania kosztów uzyskania przychodów. Takim podatkiem mógłby być podatek obrotowy, który funkcjonował w Polsce do 1993 roku. Później został zastąpiony podatkiem VAT z czterostopniową skalą.

Mnożenie prawa w zakresie tzw. kosztów uzyskania przychodów jest zmorą polskich przedsiębiorców, na równi z niezwykle skomplikowanym i bardzo nieefektywnym systemem poboru podatku VAT. Najbardziej efektywnym i tanim w poborze jest podatek obrotowy. Obecne wpływy z CIT są marginalne dla budżetu państwa. Podatek obrotowy – zamiast CIT - przyniósłby znacznie wyższe wpływy, a przedsiębiorców uwolnił od tysięcy godzin zbędnych czynności biurokratycznych.

W okresie od stycznia 2010 r. do czerwca 2011 r. wprowadzono zmiany przepisów dotyczących podatku dochodowego od osób fizycznych i osób prawnych, podatku od towarów i usług, podatków i opłat lokalnych oraz podatku akcyzowego, które mają znaczący wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości.

Podatek VAT w Polsce jest jednym z najwyższych w Europie (od 1 stycznia 2011 roku wynosi 23%). Dla porównania w Niemczech 1 stycznia 2007 stawkę zwiększono z 16% do 19%; we Francji podstawowa stawka jest równa 19,6%; w Hiszpanii – 16%.

Dodatkowo wiele problemów rodzi skomplikowana konstrukcja prawa dotycząca zasad odprowadzania podatku VAT, niejasna klasyfikacja towarów i usług a w związku z tym trudności w określeniu stawki podatku. Ponadto, bardzo niekorzystny dla przedsiębiorców jest moment, w którym powstaje zobowiązanie podatkowe. Już w chwili wystawienia faktury przedsiębiorca jest zobowiązany odprowadzić pełną wartość podatku VAT nawet jeśli kupujący zwleka z płatnością. Wprawdzie istnieje możliwość skorzystania z tzw. ulgi na złe długi, która daje możliwość odzyskania zapłaconego do urzędu VAT po wystawieniu faktury, która nie została uregulowana przez kontrahenta, niemniej jednak powoduje to niepotrzebne skomplikowanie procedury regulowania podatków.

Dla porównania w Niemczech, przedsiębiorstwa są zobowiązane do przedstawienia wysokości zaliczki na podatek za dany kwartał roku w ciągu 10 dni od zakończenia kwartału. Podatek w formie zaliczki należy odprowadzić od wystawionych faktur. Na koniec roku kalendarzowego dokonuje się korekty wysokości należnego podatku i wtedy następuje ewentualny jego zwrot w sytuacji nadpłaty.

Według wielu ekonomistów jednym z najważniejszych czynników, które zapewniły Polsce jak do tej pory w miarę łagodne przejście przez kryzys gospodarczy na świecie, był silny popyt wewnętrzny. Decyzja rządu o podwyższeniu podatku VAT do 23% w sposób oczywisty wpłynęła na zmniejszenie konsumpcji w społeczeństwie, a tym samym obniżenie popytu wewnętrznego. W roku 2012 należy oczekiwać drugiej fali kryzysu, która może doprowadzić do poważnego spowolnienia gospodarczego oraz zmusić przedsiębiorców do ograniczenia produkcji oraz zwolnień pracowników.

1.2.2 Finanse publiczne

Raport Ministerstwa Gospodarki „Przedsiębiorczość w Polsce” z 2011 r. wskazuje, iż obecna nierównowaga fiskalna stanowi jedno z zagrożeń ograniczających możliwości budowy nowych przewag konkurencyjnych naszej gospodarki¹¹. Zlikwidowanie nadmiernego deficytu, ograniczenie narastania zadłużenia oraz zmniejszenie, a następnie ustabilizowanie deficytu strukturalnego na poziomie średniookresowego celu budżetowego należą do najważniejszych zadań rządu. Zarówno termin realizacji jak i skala działań zwiększających stabilność polskich finansów publicznych stawiają Polskę wśród liderów konsolidacji budżetowej¹².

Według Raportu Ministerstwa Gospodarki jednym z kluczowych wyzwań polityki fiskalnej jest zapewnienie możliwości elastycznego kształtowania wydatków, wzrostu udziału wydatków o charakterze prorozwojowym, przy zachowaniu stabilnych dochodów budżetowych.

Kwestia ta jest o tyle istotna dla przedsiębiorców, ponieważ nie tylko wpływa na powstanie stabilnego otoczenia makroekonomicznego, ale odnosi się również do rosnących potrzeb pożyczkowych państwa. Zwiększona sprzedaż papierów skarbowych to sposób państwa na

---

¹¹ Przedsiębiorczość w Polsce, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2011, 19

¹² Ibidem

pozyskanie środków z sektora finansowego, które pozwolą na sfinansowanie zadłużenia publicznego. Niestety zabiera to możliwość skorzystania z tych środków podmiotom gospodarczym. Ponadto zwiększone potrzeby wydatkowania zasobów finansowych budżetu państwa, nie pozwolą raczej na wprowadzenie udogodnień podatkowych, na które tak czekają przedsiębiorstwa.

Zgodnie z raportem *Hertitage Foundation* (Index 2011) Polska zajmuje 64 pozycję w rankingu światowych gospodarek. W stosunku do roku ubiegłego postrzeganie polskiej gospodarki nieco się polepszyło ze względu na wprowadzone regulacje w obszarze inwestowania, prawa własności i działań antykorupcyjnych. Biorąc pod uwagę 43 państwa europejskie, Polska zajmuje obecnie 31 miejsce w rankingu.

Dynamicznie rozwijająca się polska gospodarka oparła się skutkom globalnego spowolnienia gospodarczego i jako jedyny kraj europejski nie doświadczyła recesji w roku 2009. Inwestycje zagraniczne, rozwój sektora usług, stosunkowo niskie stawki podatku oraz coraz bardziej przyjazny system finansów publicznych, znacząco wpływają na dynamikę rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Jednakże należy mieć na uwadze, iż wysoki w ostatnich latach deficyt finansów publicznych może w przyszłości spowodować obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej Polski. By tego uniknąć eksperci radzą by w bardziej zdyscyplinowany sposób zarządzać finansami publicznymi. Konieczne jest ograniczenie biurokracji, reforma prawa pracy oraz walka z korupcją, które negatywnie wpływają na rozwój działalności gospodarczej.

OECD zarzuca Polsce, iż wprawdzie rząd przedstawia plan naprawy finansów publicznych, w których znajdują się postulaty wzmocnienia i konsolidacji systemu fiskalnego, reformy systemu zabezpieczenia społecznego czy przyspieszenia prywatyzacji, niemniej jednak za tymi deklaracjami nie idą żadne, nawet wstępne projekty konkretnych ustaw. Jest to szczególnie ważne z punktu widzenia przedsiębiorcy, który w wyniku braku stabilności systemu prawnego (częstych, nieprzemyślanych i nieprzewidywalnych zmian prawa) nie jest w stanie efektywnie prowadzić swojego biznesu.

Zgodnie z raportem *Heritage Foundation* w 2011 roku dochody z nieefektywnego systemu podatkowego stanowiły 34,9% PKB Polski, zaś wydatki budżetowe aż 43,3%, przy planowanym

deficycie budżetowym oscylującym na poziomie 40 mld PLN. Prawdopodobnie deficyt budżetu państwa w 2012 r. zostanie zapisany na poziomie 35 mld zł. Budżet zostanie skonstruowany przy konserwatywnym założeniu realnego wzrostu PKB o 2,5 proc. Z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorczości należałoby zatem myśleć raczej o zmniejszaniu wydatków budżetowych oraz zwiększeniu efektywności systemu niż o podnoszeniu podatków.

Zgodnie z raportem Ministerstwa Gospodarki „Przedsiębiorczość w Polsce” z 2011 r., obecna struktura wydatków budżetowych powoduje zmniejszoną swobodę rządu w kształtowaniu wysokości deficytu budżetowego. Zdecydowanie najwyższe wydatki dotyczą obsługi długu publicznego, subwencji dla jednostek samorządu terytorialnego oraz wspieraniem funduszy celowych oraz ich dysponentów (ZUS i KRUS). W związku z tym, bardzo mała część finansów publicznych pozostaje do zaangażowania w inwestycje infrastrukturalne, B+R, aktywne polityki rynku pracy czy zwiększenie skuteczności funkcjonowania służb publicznych.

1.2.3 Zakładanie i zamykanie firm

W 2010 r. liczba nowych podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON wyniosła 402 tys. i było to najwięcej w bieżącym dziesięcioleciu. W porównaniu z rokiem 2009 wzrost wyniósł 15%. Liczba podmiotów, które dokonały wyrejestrowania wyniosła w 2010 r. 237 tys. i było to znacznie mniej niż w roku 2009¹³.

Według raportu Banku Światowego Doing Business 2012 założenie nowej działalności gospodarczej w Polsce wymaga dopełnienia 6 procedur, trwa 32 dni, kosztuje 17,3 % dochodu per capita oraz wymaga wkładu własnego w wysokości co najmniej 14% dochodu per capita. Na tle 183 krajów ocenianych w rankingu pod względem łatwości założenia nowej firmy, Polska zajmuje dalekie 126 miejsce.

Porównując Polskę do innych krajów europejskich okazuje się, iż największym potrzebą jest skrócenie czasu koniecznego na założenie firmy (ułatwienie procedur, zmniejszenie biurokracji) oraz obniżenie kosztów.

---

¹³ Przedsiębiorczość w Polsce, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2011, 36

Tabela 3: Zakładanie firm w Polsce w porównaniu do wybranych krajów

Rok 2011	Polska	Bułgaria	Czechy	Węgry	Słowacja	Słowenia
Łatwość założenia firmy (ranking)	126	49	138	39	76	28
Ilość procedur	6	4	9	4	6	2
Czas (dni)	32	18	20	4	18	6
Koszt (% dochodu per capita)	17.3	1.5	8.4	7.6	1.8	0.0
Min. wkład własny (% dochodu per capita)	14.0	0.0	30.7	9.7	20.9	43.6

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Doing Business 2012*

Również raport Heritage Foundation wskazuje na zbyt rozbudowaną i długotrwałą procedurę związaną z rejestracją działalności gospodarczej. Bezpośrednio przekłada się to na wysoki koszt założenia i prowadzenia firmy, co zdecydowanie nie sprzyja przedsiębiorcom i często wywołuje zjawiska korupcyjne.

Raport Instytutu Legatum z roku 2011 wskazuje, iż najłatwiej jest rozpocząć i prowadzić działalność gospodarczą w Danii, Szwecji i Finlandii. Z kolei kraje, które w tej kategorii znajdują się zdecydowanie poniżej średniej UE to Bułgaria, Grecja, Litwa, Polska oraz Rumunia.

W 2009 roku weszła w życie nowelizacja stawy o swobodzie działalności gospodarczej. Zgodnie z jej zapisami, osoby fizyczne, chcące założyć własną firmę, mogą ją zarejestrować przy pomocy formularzy składanych w jednym okienku. Chodzi o druk EDG1, który złożyć możemy w Urzędzie Gminy lub w Urzędzie Miasta, właściwym dla miejsca prowadzenia przyszłej działalności.

Niestety, jak podkreślają eksperci OECD, reforma ta była krokiem w dobrym kierunku, ale w praktyce nie wpłynęła znacząco na skrócenie i ułatwienie procesu zakładania firmy. Przedsiębiorcy wciąż muszą borykać się z wieloma formalnościami, brakiem koordynacji pomiędzy instytucjami, do których trzeba zgłosić rejestrację firmy oraz długotrwałymi procedurami.

Od 1 lipca 2011 r. wprowadzono w Polsce tzw. zero okienka, tj. system, który pozwoli na założenie firmy przez Internet, bez konieczności wizyty w jakimkolwiek urzędzie. Dzięki tym

zmianom przedsiębiorca będzie musiał wypełnić tylko jeden wniosek, tzw. wniosek zintegrowany i złożyć go przez Internet lub w dowolnym urzędzie gminy. Zdecydowanie przyspieszy to rejestrację a system informatyczny automatycznie przekaże dane urzędom zajmującym się rejestracją działalności gospodarczej. Wszystkie informacje ze złożonych wniosków będą gromadzone w systemie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) stanowiącym ogólnodostępną i bezpłatną platformę informatyczną, w której znajdują się podstawowe informacje o firmach. Ponadto, zgodnie z nowelizacją kodeksu spółek handlowych, od 1 stycznia 2012 r. do rejestracji spółki z o.o. w Polsce wystarczy wypełnienie formularza umowy spółki w Internecie i wysłanie go drogą elektroniczną do sądu rejestrowego. Wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) dokona się automatycznie.¹⁴

1.2.4 Rynek pracy

Heritage Foundation wyraźnie krytykuje regulacje prawne na rynku pracy. Efektywność polskiego rynku pracy, jak i przejrzystość administracji jest przez ekspertów oceniana negatywnie. Wprawdzie wiele regulacji musi być zgodnych z dość restrykcyjnymi przepisami unijnymi, to **jednak sztywne prawo pracy oraz wysokość pozapłacowych kosztów pracy są w Polsce zdecydowanie wyższe niż w innych krajach europejskich.**

OECD wskazuje na konieczność reformy systemu edukacji oraz inwestycji w kapitał ludzki, z uwagi na rozbieżność pomiędzy wykształceniem potencjalnych pracowników, a oczekiwaniami pracodawców. Dobrym rozwiązaniem z punktu widzenia biznesu wydawać się może ściślejsza współpraca pomiędzy uczelniami wyższymi, a firmami prywatnymi, a także powrót do popularyzacji szkół zawodowych jako formy zdobywania wiedzy praktycznej na poziomie nieakademickim.

Według badania zrealizowanego przez TNS Pentor w 2011 roku 75% przedsiębiorców dobrze ocenia dostępność wykwalifikowanej siły roboczej¹⁵. To duży postęp, biorąc pod uwagę fakt, iż jeszcze w 2007 roku tego samego zdania było zaledwie 32% badanych.

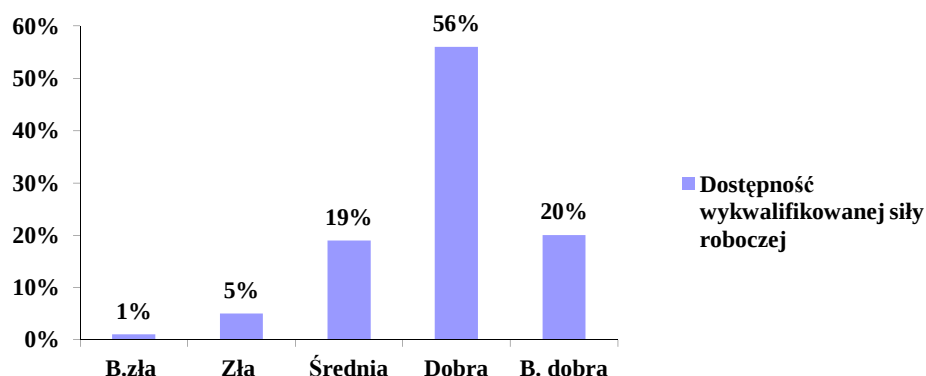
---

¹⁴ J. Beldowski, *Administracja przyjazna przedsiębiorcom*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2011, s.46-47

¹⁵ *Klimat inwestycyjny w Polsce. Raport z badania przeprowadzonego przez TNS Pentor*, PAliIZ, wrzesień 2011, s.

Rysunek 2: Ocena dostępności wykwalifikowanej siły roboczej w 2011 r.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu z badania TNS Pentor

Nowe regulacje rynku pracy powinny więc dążyć do zwiększania elastyczności zatrudnienia, co pozwala bowiem nie tylko na szybsze dostosowania cenowe, ale także na efektywniejszą realokację siły roboczej w przypadku szoków zewnętrznych.

Problemem na rynku pracy jest też płaca minimalna. Wprawdzie rynek pracy sam w sobie nie podlega przesadnej nadregulacji, to jednak rząd nadal bierze aktywny udział w kształtowaniu płacy minimalnej. W ciągu ostatnich pięciu lat płaca minimalna wzrosła o 14% w porównaniu do płacy średniej, co jedynie upośledza¹⁶ lub w najlepszym wypadku nie wpływa¹⁷ na zatrudnienie nisko wykwalifikowanej siły roboczej. Dużo lepszym pomysłem, z uwagi na znaczne regionalne różnice w stopach bezrobocia oraz niską mobilność siły roboczej, byłoby wprowadzenie różnicowania geograficznego płac, zamiast częstego podnoszenia płacy minimalnej w skali całego kraju. Najlepszym zaś rozwiązaniem jest w ogóle likwidacja tzw. płacy minimalnej, która uderza w najbiedniejszych i najsłabiej wykształconych. Płaca minimalna nie jest problemem przedsiębiorców i dotyczy nas w minimalnym stopniu. Płaca minimalna uderza w najbiedniejszych, często pozbawiając ich szansy na jakąkolwiek pracę.

Jeśli chodzi o obciążenia przedsiębiorców związane z zatrudnianiem pracowników sytuacja wygląda bardzo niekorzystnie. W roku 2010 w Polsce, wg danych OECD tzw. klin podatkowy uległ nieznacznemu zwiększeniu. W efekcie wyłącznie wzrostu średnich płac klin dla

¹⁶ Neumark, Wascher (1992, 2007).

¹⁷ Card, Krueger (1994, 2000), Dube et al. (2007).

przeciętnego wynagrodzenia wyniósł on 34,3% i zanotował wzrost o 0,18 pkt. proc. w stosunku do roku poprzedniego. Nie najlepsza sytuacja na rynku pracy w 2010 roku wraz z powolną odbudową potencjału wzrostowego gospodarki spowodowały zmniejszenie presji na płace (i koszty pracy) w porównaniu do okresu przedkryzysowego i w porównaniu do kryzysowego roku 2009¹⁸.

1.2.5 Biurokracja

Eksperti OECD poświęcili też dużo uwagi na konieczność zmniejszenia roli państwa w gospodarce i ograniczenia wszechobecnej biurokratyzacji. Polska znajduje się wśród krajów, w których państwo odgrywa znaczącą rolę w gospodarce. Poza konsolidacją części procedur, co pozwala na załatwienie kilku formalności jednocześnie, rozpoczynanie biznesu w Polsce jest nadal bardzo kosztowne oraz długotrwałe, głównie z uwagi na fakt, że nadal część z nich związana jest z wykorzystaniem różnych jednostek administracji publicznej. Taka sytuacja, prowadzi do zniechęcenia inwestorów oraz wzrostu korupcji.

Wskazać można zatem na najważniejsze bariery we współpracy z administracją publiczną:

- dublowanie kompetencji agencji rządowych;
- brak synergii i współpracy pomiędzy instytucjami administracji publicznej;
- brak zrozumienia podstawowych mechanizmów rynkowych przez instytucje rządowe;
- mnogość przepisów prawnych i dowolność interpretacyjna.

Według raportu *Doing Business* koszt założenia działalności gospodarczej w Polsce w 2011 r. oszacowano na 17,3% dochodu PKB *per capita*. Dla porównania, w 2004 roku wyniósł on 20%, a więc sytuacja w ciągu ostatnich kilku lat nie uległa znacznej poprawie.

Jak wynika z raportu Ministerstwa Gospodarki „Przedsiębiorczość w Polsce” z 2011 r. suma rocznych kosztów administracyjnych ponoszonych przez przedsiębiorców w Polsce wynosi 77,6 mld zł, co stanowi ok. 6,1% PKB Polski. Z przeprowadzonego pomiaru bazowego wynika, że najbardziej kosztownym obowiązkiem informacyjnym jest prowadzenie rachunkowości, które kosztuje rocznie wszystkich zobowiązanych do tego przedsiębiorców prawie 14 mld zł. Następnie najbardziej kosztowne obowiązki dotyczą zobowiązań z zakresu prawa podatkowego oraz

---

¹⁸ Przedsiębiorczość w Polsce, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2011, 29-30

rocznych sprawozdań finansowych. Pierwsze 10 najbardziej kosztownych obowiązków informacyjnych generuje aż 65% łącznych kosztów administracyjnych w gospodarce¹⁹.

Raport ukazuje, iż najbardziej uciążliwą kwestią w wypełnianiu przepisów przez przedsiębiorców jest ich duża czasochłonność. Często zdarza się, że te same dane i informacje trzeba przekazywać do kilku organów lub do tego samego organu wielokrotnie. Wielu przedsiębiorców wskazuje na brak racjonalnego celu/efektu wykonywania obowiązku, jako najbardziej uciążliwy aspekt wykonywania przepisów.

Tym samym uproszczenie obowiązujących przepisów i redukcja obciążeń administracyjnych jest najważniejszą kwestią jaką powinien obecnie zająć się rząd. Ponadto zmiany takie zaleca Polsce Komisja Europejska, realizująca podobne działanie w obrębie przepisów unijnych.

W ramach nowej strategii dla UE – Europa 2010, od marca 2010 realizowany jest plan redukcji uciążliwej biurokracji. W dokumencie Action Programme for Reducing Administrative Burdens in European Union [COM(2007) 23 final] zaplanowano zmniejszenie obciążeń administracyjnych o 25% na szczeblu UE do końca 2012 r.²⁰

Kraje członkowskie UE przyjęły różne strategie redukcji obciążeń administracyjnych:

Kraj	Poziom redukcji/granica czasowa
Bułgaria	20 proc./koniec 2012 r.
Grecja	25 proc./koniec 2013 r.
Litwa	30 proc./koniec 2011 r.
Polska	25 proc./koniec 2011 r.
Rumunia	25 proc./koniec 2012 r.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie J. Bełdowski, *Administracja przyjazna przedsiębiorcom*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2011, s. 6

Należy zaznaczyć, że plan redukcji obciążeń administracyjnych powinien być najbardziej restrykcyjny w krajach, w których biurokracja stanowi poważną barierę rozwoju. Raport Global Competitiveness Światowego Forum Ekonomicznego w Davos wskazuje, iż tymi krajami są

¹⁹ Ibidem, s.52

²⁰ J. Bełdowski, op. cit., s.5-6

Grecja, Polska i Litwa. Dla porównania najmniej uciążliwe regulacje w UE występują w Estonii i Finlandii. Za liderów uznać należy także Cypr, Luksemburg oraz Szwecję.²¹

Właściwie wszystkie kraje Unii Europejskiej zajmują się obecnie zmniejszeniem obciążeń administracyjnych w obszarze: środowiska, zagospodarowania przestrzennego, turystyki, prawa pracy, prawa działalności gospodarczej, prawa pobierczego. Celem reform jest zmniejszenie obciążeń w wymienionych obszarach o 25% do końca 2011 r.

Od pewnego czasu prowadzone są również projekty, finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego, mające na celu realizację postulatu stworzenia przyjaznej administracji dla przedsiębiorców. Brakuje jednak podejścia systemowego do tego zagadnienia, ograniczając się jedynie do realizacji projektów opartych na najprostszych środkach, tj. szkoleń dla pracowników lub kampanii promocyjnych²².

Warto jednak zwrócić uwagę na kilka udanych przedsięwzięć, jak np. projekt pt. *Reforma stanowienia prawa i uproszczenie obowiązujących przepisów*, zakładający przygotowanie ustaw ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej czy pilotażowy projekt rejestracji spółki z o.o. w trybie 24 godzinny, dzięki elektronicznej obsłudze wniosków KRS.

1.2.6 Inwestycje

Pozwolenia Budowlane

Kolejnym sygnalizowanym w raportach problemem jest licencjonowanie działalności gospodarczej oraz wolność inwestycji. W raporcie *Heritage Foundation*, wprowadzie zmiany przeprowadzone w Polsce w latach 2004-2010 zostały ocenione pozytywnie²³, to jednak według raportu *Doing Business* z 2011 roku w dalszym ciągu uzyskiwanie odpowiednich zezwoleń, np. budowlanych, trwa w Polsce średnio 301 dni²⁴. W porównaniu do poprzedniego roku obniżeniu uległy koszty ich uzyskania, z 56,1% dochodu per capita do 53,6%.

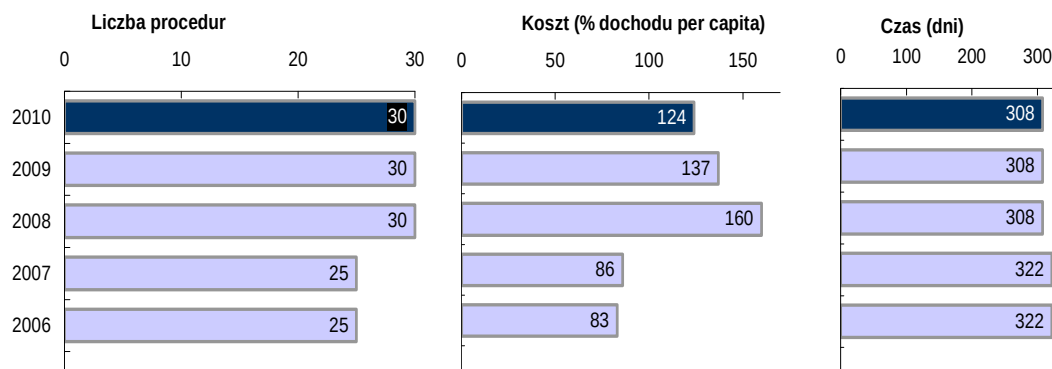
²¹ Global Competitiveness Report 2010 – 2011, World Economic Forum

²² J. Bełdowski, *Administracja przyjazna przedsiębiorcom*, Warszawa, październik 2011, s. 65

²³ Głównie z uwagi na nasze członkostwo w Unii Europejskiej oraz konieczność ujednolicenia, w dużym stopniu, regulacji krajowych i wspólnotowych.

²⁴ *Doing Business 2012: Doing Business in a More Transparent World. Economy Profile: Poland*, The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2012, s. 24

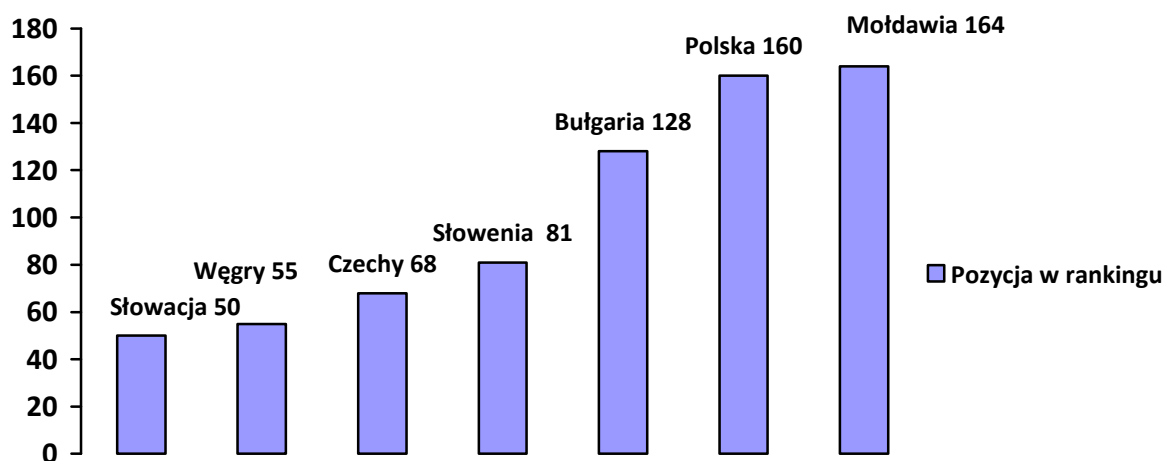
Rysunek 3: Uzyskiwanie zezwoleń budowlanych w Polsce

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportów *Doing Business* 2006 – 2010.

Na tle innych państw Polska wypada bardzo słabo. Według raportu *Doing Business* spośród 183 krajów zajęła dopiero 160 pozycję pod względem łatwości w uzyskiwaniu pozwoleń na budowę.

Rysunek 4: Uzyskiwanie zezwoleń budowlanych w Polsce na tle innych państw

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportów *Doing Business* 2012

Publikowane przez Bank Światowy raporty wskazują, iż Polska, pomimo postępów w tej dziedzinie nadal odstaje od średniej europejskiej. Przykładowo, w Polsce nowa inwestycja wymaga przeprowadzenia średnio 30 procedur, podczas gdy w Danii zaledwie 5. Stan ten nie zmienił się od 2007 roku. Podobnie rzecz wygląda jeżeli chodzi o czas potrzebny na wykonanie niezbędnych procedur. Polski przedsiębiorca potrzebuje na załatwienie wszystkich spraw (nie licząc samego opracowania dokumentów) ok. 300 dni, podczas gdy jego kolega w innych

państwach europejskich zaledwie 150 dni (średnia według *Doing Business*). Najlepiej na tym tle wypadają Stany Zjednoczone oraz Singapur - zaledwie 26 dni. Bliżej nam zatem do europejskiej średniej w przypadku kosztów. Obecnie ok. 53% dochodu per capita. Jako ciekawostkę można jednak podać, iż w przypadku Grecji wskaźnik ten wynosi zaledwie 3,4%.

Raport *Doing Business* wskazuje również, iż polski rząd nie wprowadził od 2009 roku do prawodawstwa żadnych zmian, które mogłyby ułatwić przedsiębiorcom zdobywanie niezbędnych pozwoleń. Autorzy dokumentu zwracają również uwagę na fakt, iż samo zarejestrowanie własności, co ma obecnie kluczowe znaczenie, chociażby w przypadku chęci zabezpieczenia kredytu, zajmuje średnio 152 dni²⁵. Daje nam to 89 pozycję w rankingu 183 państw. Bezkonkurencyjna jest pod tym względem Portugalia, gdzie rejestracja zajmuje zaledwie 1 dzień. Pewnym pocieszeniem może być jednak fakt, iż w porównaniu z 2010 rokiem zanotować można wyraźny postęp. Średni czas potrzebny na zarejestrowanie wynosił wówczas 197 dni.

1.2.7 Wymiana handlowa

OECD, podobnie jak *Heritage Foundation* zwraca również uwagę, że Polska powinna się bardziej otworzyć na współpracę ekonomiczną i gospodarczą z krajami spoza Unii Europejskiej. W szczególności nacisk kładziony jest na ułatwienia dla kapitału spoza UE oraz na minimalizację biurokracji i kosztów dla rodzimych przedsiębiorców eksportujących swoje produkty czy usługi za granicę.

Według raportu *Doing Business* Polska zajmuje 46 pozycję wśród 183 państw pod względem łatwości w wymianie handlowej²⁶. W porównaniu z rokiem poprzednim oznacza to spadek o 10 miejsc (36 miejsce wg raportu z 2011 r.). Eksport lub import towaru wymaga przygotowania przed polskiego przedsiębiorcę 5 dokumentów, podczas gdy we Francji zaledwie 2. Potrzeba na to ok. 17 dni. Dla porównania w Danii lub Chinach zaledwie 5.

Podsumowując, należałoby znieść rozdrobnienie polityk wspierających małą i średnią przedsiębiorczość, a skupić się raczej na ułatwieniach globalnych, wspólnych dla wszystkich przedsiębiorców, takich jak obniżenie kosztów pracy czy zmniejszanie biurokratyzacji. Wielu

---

²⁵ *Doing Business 2012...*, s. 44

²⁶ *Ibidem*, s. 79

małych przedsiębiorców zwyczajnie nie stać na zatrudnienie księgowych, czy doradców biznesowych. Dlatego też należy radykalnie uprościć te procedury.

1.2.8 Kontrole

Każdy przedsiębiorca chciałby prowadzić działalność gospodarczą bez konieczności zwracania uwagi na kwestie formalne i biurokrację. W praktyce jednak jest zobowiązany do przestrzegania określonych zasad i musi się liczyć z możliwością cyklicznej kontroli prawidłowości ich przestrzegania przez powołane do tego celu organy. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (uchwalona przez Sejm 2.07.2004 r.) miała na celu usystematyzowanie zasad przeprowadzania kontroli w przedsiębiorstwach. W praktyce jednak przepisy pozostają niespójne i pozostawiają spory margines interpretacji, co w dużym stopniu ogranicza ich zastosowanie.

Ustawa wprowadza między innymi zakaz jednoczesnego prowadzenia więcej niż jednej kontroli działalności przedsiębiorcy. Nie dotyczy to jednak sytuacji w których:

- przeprowadzenie kontroli jest niezbędne dla prowadzonego przeciwko przedsiębiorcy śledztwa lub dochodzenia;
- odrębne przepisy przewidują możliwość kontroli w toku prowadzonego postępowania dotyczącego przedsiębiorcy;
- przeprowadzenie kontroli uzasadnione jest zagrożeniem życia, zdrowia lub środowiska;
- kontrola dotyczy zasadności dokonania zwrotu podatku VAT przed dokonaniem tego zwrotu;
- przeprowadzenie kontroli wynika z umów międzynarodowych lub gdy jest realizacją przepisów wspólnotowych o ochronie konkurencji i ochronie interesów finansowych Wspólnoty Europejskiej.

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej określa również czas trwania wszystkich kontroli w firmie (również z pewnymi wyjątkami):

- 1) w odniesieniu do mikroprzedsiębiorców – 12 dni roboczych;
- 2) w odniesieniu do małych przedsiębiorców – 18 dni roboczych;
- 3) w odniesieniu do średnich przedsiębiorców – 24 dni roboczych;
- 4) w odniesieniu do pozostałych przedsiębiorców – 48 dni roboczych.

W Polsce do przeprowadzania kontroli w firmie uprawnione są wymienione poniżej instytucje:

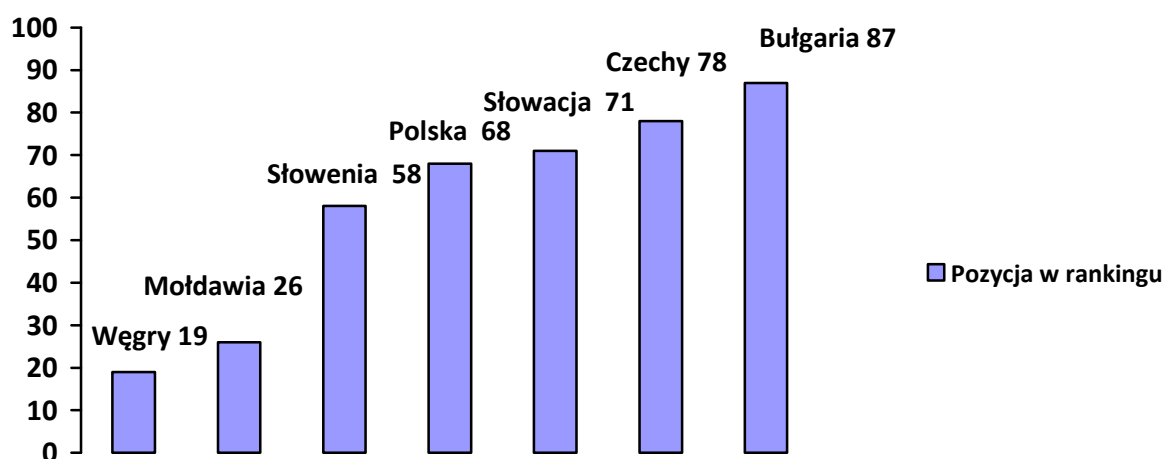
- Urząd Skarbowy
- Państwowa Inspekcja Pracy
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- Organ samorządu terytorialnego
- ZAIKS/SAWP/STOART/ZPAV (stowarzyszenia ochrony tzw. praw autorskich)
- Kontrola organu wydającego koncesję, zezwolenie, licencję w zakresie wykonywania/przestrzegania przez przedsiębiorcę warunków udzielonych mu zezwoleń.
- Inspekcja Handlowa (kontrole podejmowane przede wszystkim wobec instytucji handlowych takich jak sklepy, hurtownie itp.)
- Inspekcja Ochrony Środowiska
- Inspekcja Pożarowa (głównie w przypadku organizowania imprez masowych czy składów materiałów łatwopalnych)
- Inspekcja Sanitarna (kontrolowane są głównie firmy mające związek z produkcją oraz obrotem żywnością oraz np. szpitale)
- Państwowa Inspekcja Weterynaryjna
- Urząd Dozoru Technicznego (kontrole dotyczą głównie firm budowlanych oraz innych, korzystających z różnych urządzeń jak np. wesołe miasteczka)
- Urząd Celny
- Inspektorat Transportu Drogowego
- Policja (mogą być przeprowadzane zarówno w wypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, jak i wspomagająco i prewencyjne np. przy sprawdzaniu legalności oprogramowania komputerowego w firmach)
- Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (w wypadku uzasadnionych podejrzeń tzw. prania brudnych pieniędzy, działalności zagrażającej bezpieczeństwu państwa)
- Centralne Biuro Śledcze (kontrole tej instytucji mają miejsce głównie w wypadku uzasadnionych podejrzeń przestępczości gospodarczej, produkcji i obrotu narkotykami, przestępczości zorganizowanej itp.)
- Centralne Biuro Antykorupcyjne
- Komisja Nadzoru Finansowego (kontrole dotyczą firm oferujących usługi finansowe - banki, biura maklerskie, fundusze inwestycyjne itp.)

1.2.9 Wymiar sprawiedliwości

Możliwość sprawnego rozstrzygnięcia sporów sądowych, a następnie szybka egzekucja wyroków jest niezwykle istotnym warunkiem prowadzenia działalności gospodarczej. Publikowane co pewien czas raporty nie stawiają Polski w korzystnym świetle. Według Doing Business polski przedsiębiorca potrzebuje na rozstrzygnięcie przed sądem około 830 dni. Średnio kosztuje go to 12% wartości roszczenia. Plasuje to Polskę na 68 miejscu wśród badanych 183 gospodarek²⁷.

Rysunek 5: Łatwość w rozstrzygnięciu sporów przed sądem

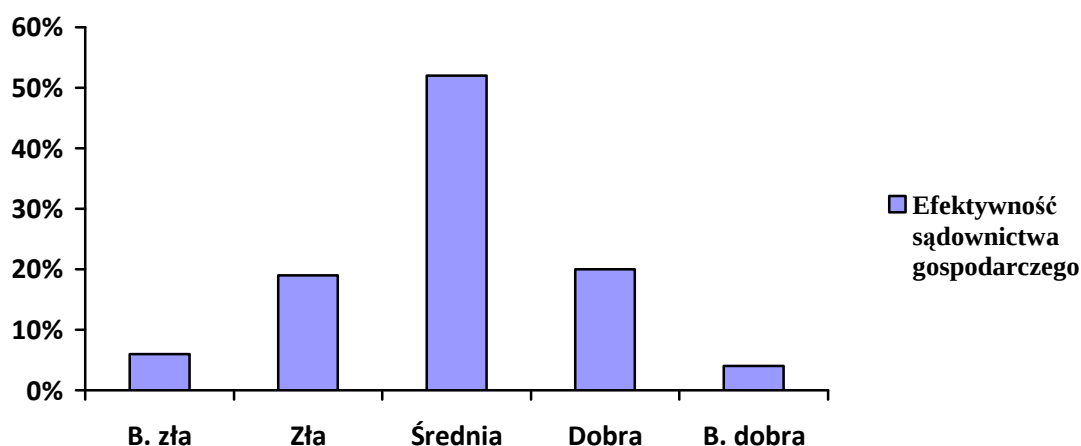
Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportów *Doing Business 2012*

Warto podkreślić, iż od wielu lat nie doczekaliśmy się większych zmian w tym względzie. Zarówno czas wymagany na dochodzenie swoich spraw przed sądem jak i liczba procedur pozostają na tym samym poziomie. Jak już wcześniej wspomniano polski przedsiębiorca czeka na egzekucję wyroku średnio 830 dni, podczas gdy średnia dla krajów OECD wynosi 500, a najlepsi jak Singapur czy Nowa Zelandia mogą poszczycić się wynikiem na poziomie odpowiednio 150 oraz 216 dni. Pewnym pocieszeniem może być jednak fakt, iż pod względem kosztów Polska plasuje się poniżej średniej OECD.

²⁷ Ibidem, s. 88

Według badania przeprowadzonego przez TNS Pentor ponad połowa badanych wystawiała w 2011 roku średnią ocenę dla efektywności sądownictwa gospodarczego, choć w porównaniu do poprzedniego roku odnotować można lekki wzrost.

Rysunek 6: Ocena efektywności sądownictwa gospodarczego w 2011 r.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu z badania TNS Pentor

1.2.10 Koszty pracy

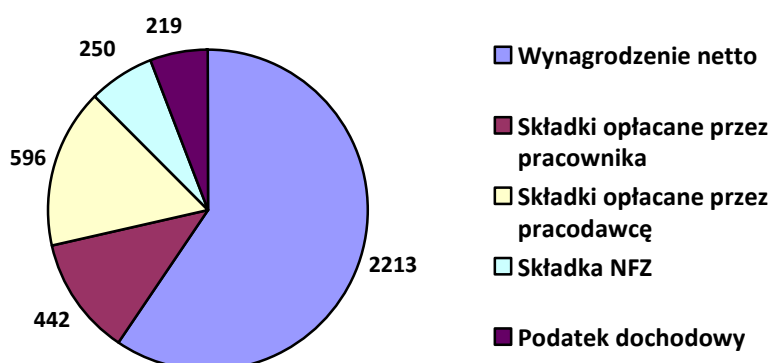
W porównaniu do innych państw UE, szczególnie zachodnioeuropejskich, koszty pracy w Polsce pozostają nadal na niższym poziomie²⁸. Nie zmienia to jednak faktu, iż przedsiębiorcy podkreślają wagę tego typu obciążeń na dynamikę zatrudnienia. Jest to tym bardziej istotne w okresie wyraźnie odczuwalnego spowolnienia w gospodarce światowej.

²⁸ Wśród krajów członkowskich UE niższe koszty pracy są jedynie w Bułgarii, Rumunii oraz państwach bałtyckich.

Rysunek7 : Struktura kosztów pracy dla przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce Narodowej

Koszt pracy: 3821 PLN

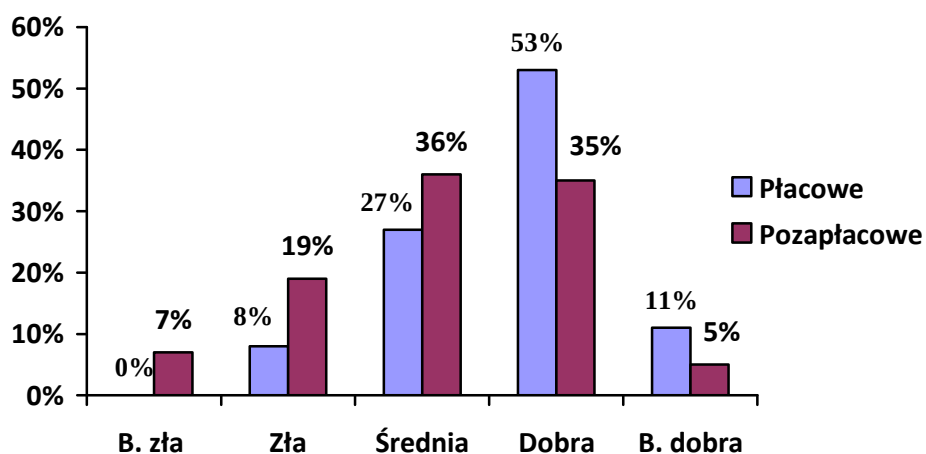
Wynagrodzenie brutto: 3225 PLN

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu MG, *Przedsiębiorczość w Polsce 2011*.

Według badania zrealizowanego przez TNS Pentor w 2011 roku ponad połowa pytaných przedsiębiorców ocenia koszty pracy dobrze lub bardzo dobrze. Przy czym widać wyraźne różnice między oceną płacowych oraz pozapłacowych kosztów pracy. Według wspomnianych badań TNS Pentor aż 7% respondentów ocenia negatywnie koszty pozapłacowe.

Rysunek 8: Ocena płacowych i pozapłacowych kosztów pracy w 2011 r.

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu z badania TNS Pentor

II Wolność gospodarcza w Polsce na tle wybranych krajów

W niniejszym rozdziale zaprezentowano pozycję Polski w poszczególnych kategoriach na tle wybranych krajów UE oraz USA. Ponadto wskazano obszary wymagające podjęcia jak najszybszych działań oraz zasygnalizowano wstępne możliwe do przeprowadzenia reformy.

Wybór Hiszpanii jest związany z dużym podobieństwem gospodarki tego kraju do gospodarki polskiej. Szwecja to z kolei kraj o znacznym udziale państwa w życiu publicznym²⁹. Wielką Brytanię umieszczono w celu zobrazowania wpływu regulacji unijnych na system gospodarczy historycznie różniący się od standardów panujących w Europie kontynentalnej. Singapur uznano natomiast za gospodarkę wzorcową i najbardziej przyjazną biznesowi³⁰. Stany Zjednoczone umieszczono jako przykład dużego liberalnego kraju, niezwiązanego z unijną biurokracją.

2.1 Prowadzenie biznesu w Polsce – podsumowanie rankingów

W poniższej tabeli przedstawiono zagregowany ranking, obrazujący łatwość prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce na tle innych gospodarek według 9 podrankingów, określających pozycję Polski w poszczególnych kategoriach³¹.

Tabela 4: Łatwość prowadzenie biznesu w Polsce

Ranking	Pozycja* w 2010 r.	Pozycja w 2011 r.
Łatwość prowadzenia biznesu	72	62
Zakładanie biznesu	117	126
Pozwolenia Budowlane	164	160
Zatrudnianie pracowników	76	82
Rejestrowanie własności	88	89
Dostępność kredytów	15	8
Ochrona inwestorów	41	46
Regulacje podatkowe	151	128
Handel międzynarodowy	42	46
Rozstrzyganie sporów	75	68

*pozycja Polski na tle 183 gospodarek

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Doing Business 2012*

Łatwość prowadzenia biznesu w Polsce została sklasyfikowana w 2011 r. na 62 miejscu, co oznacza skok o 10 miejscy w porównaniu do roku poprzedniego wśród 183 badanych

²⁹ Szwecja jest kojarzona jako kraj z dużym systemem redystrybucji społecznej, a więc jako kraj nieefektywny gospodarczo, czemu w większości kategorii przeczą jednak dane zestawione w poniższych tabelach.

³⁰ Jest zwycięzcą rankingu Banku Światowego „Doing Business 2010“.

³¹ *Doing Business* to corocznie opracowywany raport, który porównuje w 10 kategoriach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, 183 gospodarki z całego świata.

gospodarek (wg raportu *Doing Business*). Najgorsza sytuacja dotyczy uzyskiwania pozwoleń budowlanych na prowadzenie działalności gospodarczej (160 miejsce), przepisów podatkowych (128 miejsce) oraz zakładania biznesu (126 miejsce). W tym ostatniej kategorii Polska pogorszyła swój wynik. Korzystnie można ocenić jedynie możliwości pozyskania kredytu przez przedsiębiorców, skok z 15 na 8 miejsce³².

Na ocenę łatwości prowadzenia biznesu wpływ na również poziom korupcji w administracji publicznej. Według zestawienia Corruption Perceptions Index w 2011 roku Polska znalazła się na 41 pozycji wśród 183 państw.³³

2.2 Łatwość prowadzenia biznesu w Polsce w poszczególnych kategoriach - porównanie

Zakładanie biznesu

W przypadku zakładania biznesu istotny element stanowi czas trwania odpowiednich procedur. Wprawdzie, jak już wspomniano w poprzednim rozdziale, w Polsce wprowadzono „jedno okienko”, ale liczba procedur nie uległa zmniejszeniu, podobnie jak czas oczekiwania na rejestrację (32 dni). W porównaniu do średniej UE czy krajów OECD jest czasem ponad dwukrotnie dłuższym. Dla porównania, w Bułgarii wynosi on 18, Słowenii 6, a na Węgrzech zaledwie 4. Liderem w rankingu jest Nowa Zelandia, gdzie założenie nowej firmy zajmuje tylko 1 dzień.

Tabela 5: Zakładanie firmy w Polsce na tle wybranych krajów

Składowe	Polska	Średnia UE	Bułgaria	Czechy	Węgry	Mołdawia	Singapur	Słowacja	Słowenia
Liczba procedur	6	5,9	4	9	4	6	7	6	2
Czas (w dniach)	32	15	18	20	4	6	9	18	6
Koszt (% dochodu <i>per capita</i>)	17,3	5	1,5	8,4	7,6	0,7	9,1	1,8	0,0

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Doing Business 2012*.

Niekorzystnie przedstawia się również kwestia kosztów związanych z zakładaniem działalności gospodarczej w Polsce. Są one najwyższe spośród wszystkich wymienianych krajów.

³² Aktualnie jednak sytuacja nie jest tak optymistyczna. Przedsiębiorstwa nie odczuwają bezpośrednio efektów poluzowania przez banki warunków kredytowania, zaś za najbardziej problematyczne uznają wysokie prowizje i oprocentowanie.

³³ Wg danych dostępnych na stronie <http://cpi.transparency.org/cpi2011/results/> (18.02.2012 r.)

Źle wygląda również kwestia uzyskiwania niezbędnych pozwoleń dla sektora budowlanego.

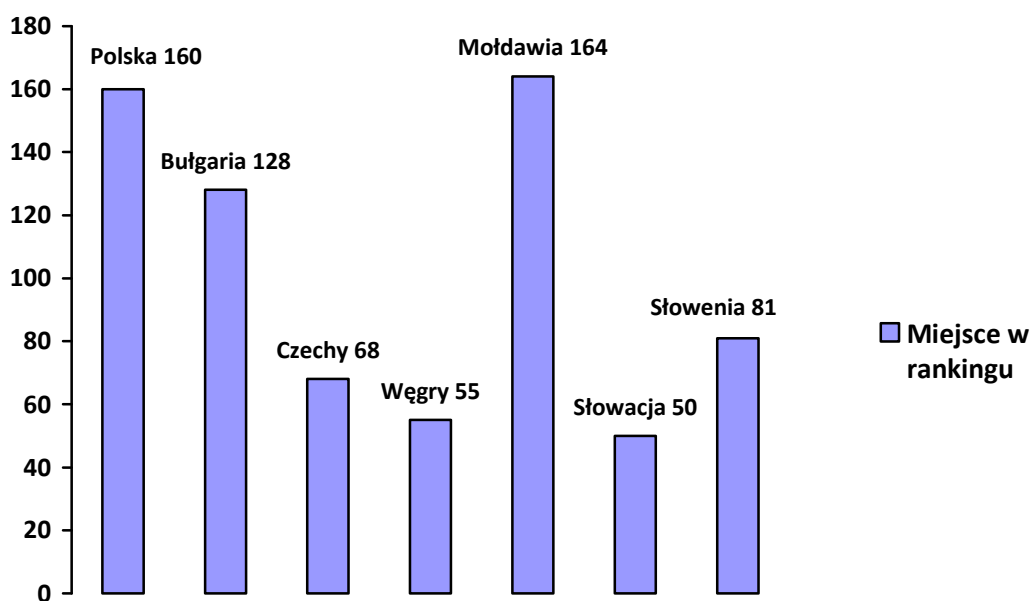
Tabela 6: Uzyskiwanie pozwoleń budowlanych w wybranych krajach

Składowe	Polska	Średnia UE	Bułgaria	Czechy	Węgry	Mołdawia	Słowacja	Słowenia
Liczba procedur	30	17	23	33	29	27	11	13
Czas (w dniach)	301	199	120	120	102	291	286	199
Koszt (% dochodu <i>per capita</i>)	53,6	77	317,0	10,9	5,8	79,2	7,2	64,9

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Doing Business 2012*

Wśród analizowanych krajów jedynie Mołdawia zajęła gorsze miejsce od Polski. Czas niezbędny na otrzymanie pozwolenia budowlanego wynosi w Polsce średnio 301 dni, wobec zaledwie 102 na Węgrzech czy 120 w Czechach. Administracja w naszym kraju wymaga spełnienia średnio 30 procedur oraz poniesienia kosztu na poziomie 53,6% dochodu *per capita*, podczas gdy np. w Słowacji odpowiednio 11 oraz 7,2%.

Rysunek 8: Pozwolenia budowlane w wybranych krajach – miejsce w rankingu

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Doing Business 2012*.

Zatrudnianie pracowników

Wyznacznikiem elastyczności na rynku pracy jest możliwość zatrudniania i zwalniania pracowników. O jego atrakcyjności decydują również koszty pracy. Polska polityka zatrudnieniowa oceniana jest zdecydowanie gorzej niż liderów rankingu, tj. Singapuru i USA (zajmują one pierwsze miejsce), natomiast wypada lepiej na tle krajów skandynawskich czy Hiszpanii.

W raporcie *Heritage Foundation* jako relatywnie sztywne oceniają natomiast polskie regulacje dotyczące prawa pracy, co jest charakterystyczne dla krajów należących do Unii Europejskiej. Ekspertci wskazują także na wysokie pozapłacowe koszty pracy oraz trudności przy zwolnieniach pracowników. Polska zajęła rankingu *Heritage Foundation* zdobyła pod tym względem 61,2 czyli mniej niż Czechy, Węgry lub Bułgaria (odpowiednio 77,9; 67,7; 82). Widać więc wyraźnie, iż w skali światowej polskie regulacje oceniane są jako przestarzałe i zbyt ściśle kontrolowane przez państwo.

Rejestracja własności

Rejestracja własności dotyczy m.in. transakcji kupna-sprzedaży nieruchomości. W Polsce akt rejestracji zajmuje średnio aż 152 dni (jest on związany głównie z oczekiwaniem na decyzję odpowiednich organów rejestrowych). Polska na tle wszystkich analizowanych krajów wypada zdecydowanie najgorzej. Dla porównania w Bułgarii rejestracja zajmuje 15 dni, a w Mołdawii zaledwie 5. Najlepszy wynik osiągnęła Portugalia – zaledwie 1 dzień. Pod względem liczby procedur jest nieco lepiej – 6 wobec 5 w Mołdawii oraz 4 na Węgrzech. Pozytywie ocenić można jedynie koszt rejestracji, oscylujący poniżej 0,5% wartości przedmiotu własności.

Tabela 7: Rejestrowanie własności w Polsce na tle innych krajów

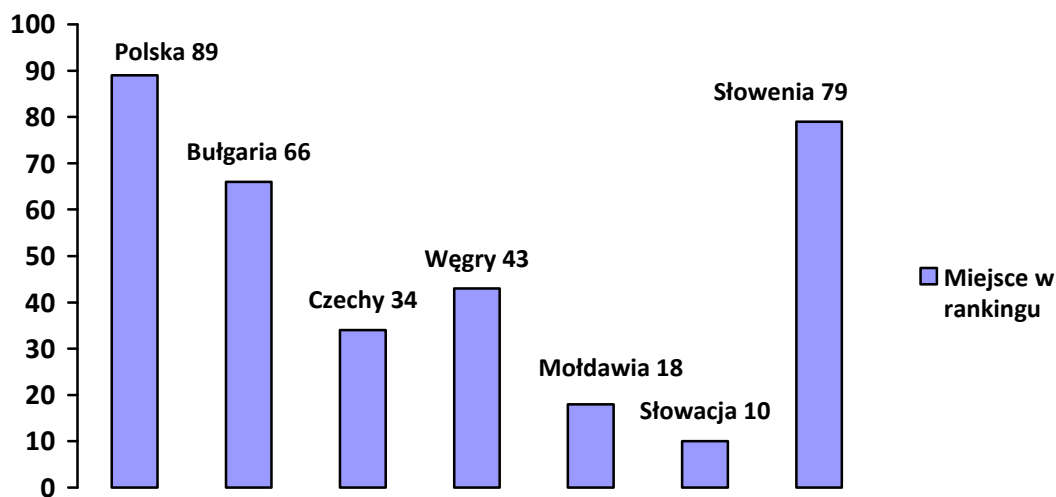
Składowe	Polska	Średnia UE	Bułgaria	Czechy	Węgry	Mołdawia	Słowacja	Słowenia
Liczba procedur	6	5	8	4	4	5	3	5
Czas (w dniach)	152	52	15	25	17	5	17	110
Koszt ³⁴ (%)	0,4	4,6	3,0	3,0	5,0	0,9	2,8	3,6

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Doing Business 2012*.

³⁴ % wartości przedmiotu własności

Reforma systemu administracyjno-sądowego powinna więc zmierzać do zredukowania liczby procedur oraz skrócenia czasu trwania rejestracji przedmiotu własności.

Rysunek 10: **Rejestrowanie własności w Polsce na tle wybranych krajów –miejsce w rankingu**

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Doing Business 2012*.

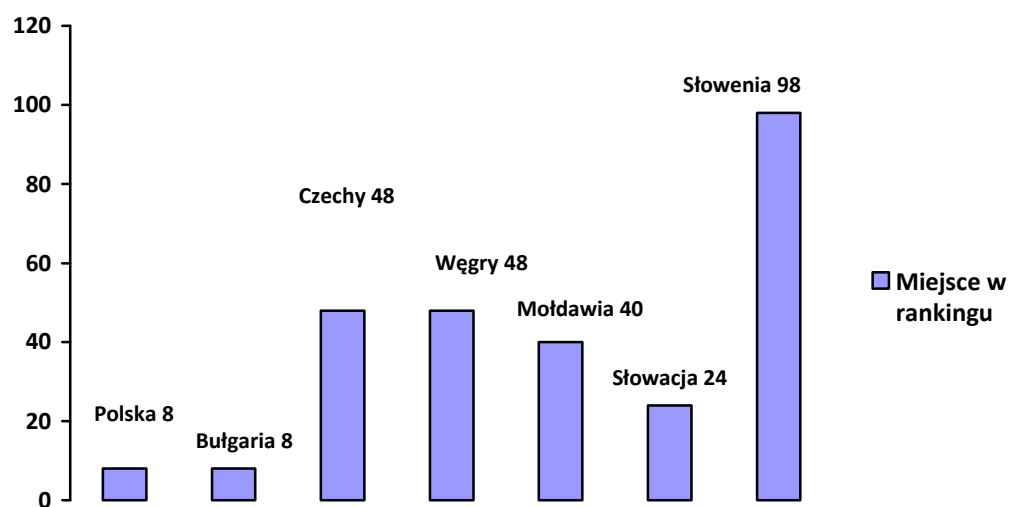
Dostępność kredytów oraz ochrona inwestorów

Polityka kredytowa oraz ochrona inwestorów w Polsce nie odbiega znacząco od standardów amerykańskich oraz europejskich. Pod kątem dostępności kredytów oceniono Polskę na 8 miejscu na świecie, co oznacza poprawę aż o 7 miejsc w stosunku do 2010 r., natomiast pod względem ochrony inwestorów Polska zajęła 46 miejsce na 183 badane gospodarki. W tej ostatniej kategorii zanotowano niestety spadek o dwa miejsca.

Proponowane zmiany w tym obszarze dotyczą z jednej strony zwiększenia odpowiedzialności kadry zarządzającej za prowadzone działania, natomiast z drugiej ograniczenia ryzyka ponoszonego przez inwestorów poprzez wdrożenie odpowiednich mechanizmów ochrony – tzw. Corporate Governance.

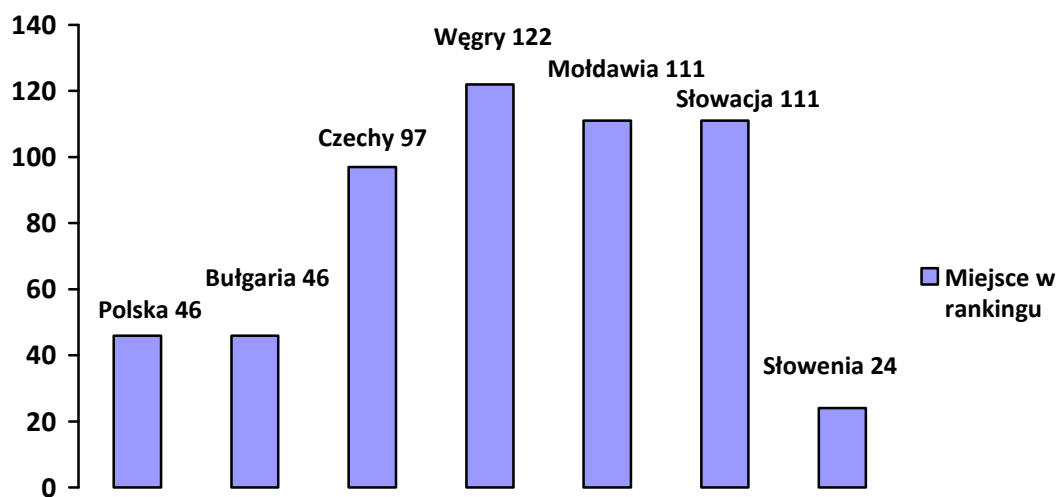

Rysunek 11: **Dostępność kredytów w Polsce na tle wybranych krajów w 2011 roku – miejsce w rankingu**

Źródło: Opracowanie ZPP na podstawie raportu *Doing Business 2012*.

Rysunek 12: **Ochrona inwestorów w Polsce na tle wybranych krajów w 2010 roku – miejsce w rankingu**

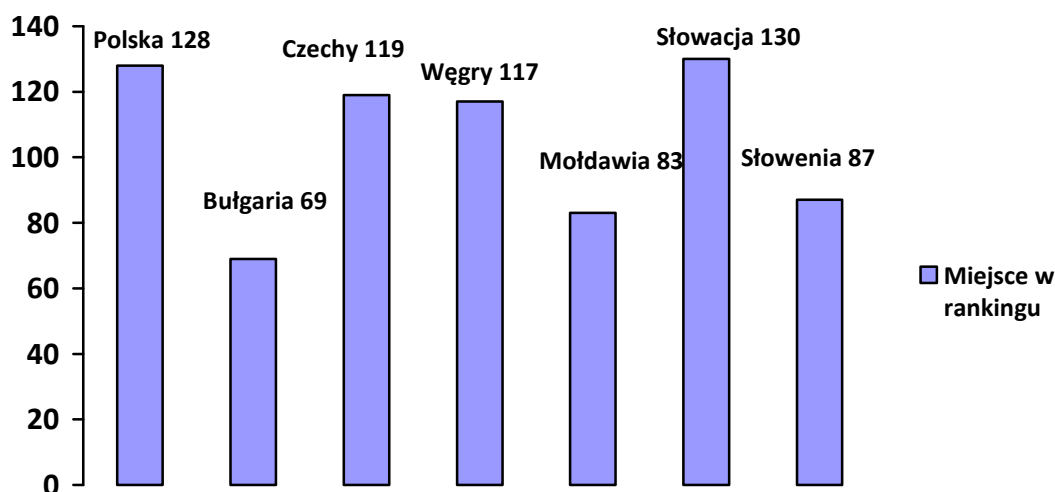

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu *Doing Business 2012*.

Regulacje podatkowe

W porównaniu międzynarodowym wyraźnie widać, że Polski system podatkowy należy do jednego z najbardziej skomplikowanych na świecie, o czym świadczy 128 miejsce (na 183 analizowane gospodarki) w rankingu *Doing business 2012*, choć przyznać należy, iż od pewnego czasu zanotować można postęp w tej dziedzinie. Pod względem ilości płatności wyprzedzamy nawet kraje Ameryki Łacińskiej, co powinno być już sygnałem dla rządu do rozpoczęcia natychmiastowych reform. Polscy przedsiębiorcy muszą dokonać w ciągu roku 29 płatności związanych z obciążeniami podatkowymi, co zajmuje średnio 296 godzin rocznie.

Rysunek 13: Regulacje podatkowe w Polsce na tle wybranych krajów – miejsce w rankingu

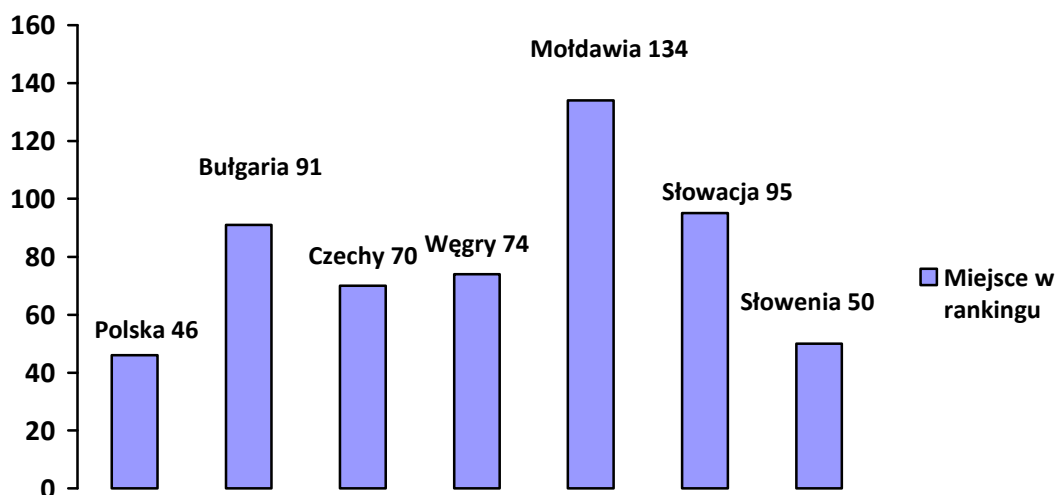

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu *Doing Business 2012*.

Handel międzynarodowy

Wskaźnik handlu międzynarodowego określa łatwość rozpoczęcia wymiany pod kątem administracyjnym. W rankingu *Doing Business* Polska pod tym względem zajmuje 46 miejsce wśród 183 gospodarek. Niekorzystnie można natomiast ocenić sytuację związaną z dwoma składowymi indeksami, tj. czasem potrzebnym na eksport oraz import towarów - przewyższa on znacznie wartość średnią obliczoną dla UE.

Rysunek 14: Handel zagraniczny w Polsce na tle wybranych krajów – miejsce w rankingu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu *Doing Business 2012*

Regulacje występujące w Polsce w kwestii wolności handlu są w większości przypadków standardowe (liczba dokumentów niezbędnych zarówno przy eksporcie jak i imporcie towarów jest tożsama ze średnią unijną, tj. 5). Bardziej restrykcyjne przepisy dotyczą jedynie rynku biotechnologicznego i farmaceutycznego. Analizując koszty importu i eksportu (mierzone w dolarach na kontener) należy wskazać, że znajdują się one na średnim poziomie UE, choć są one wyższe niż np. w Słowenii.

Rozstrzyganie sporów gospodarczych

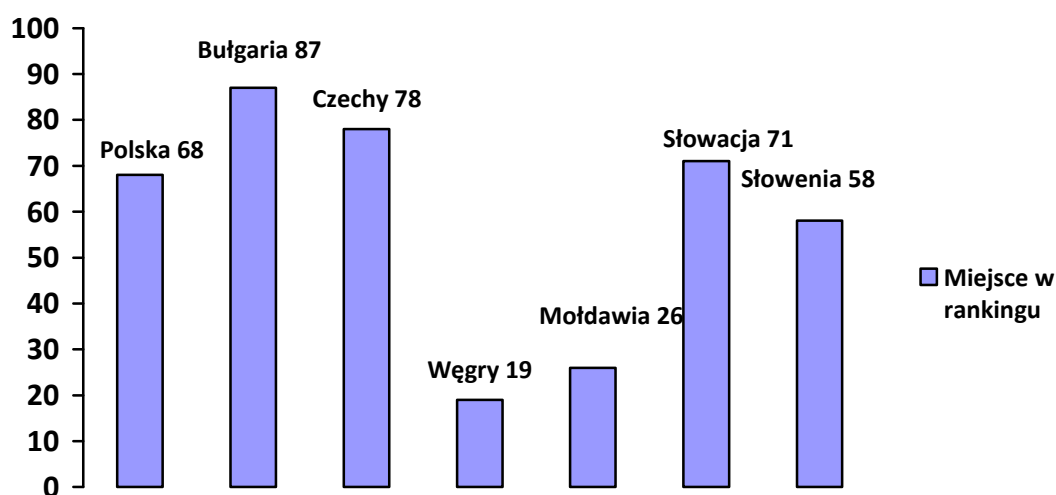
System egzekucji prawa w Polsce można ocenić, podobnie jak wyżej wymienione inne procedury administracyjne, jako nadmiernie zbiurokratyzowany. Zgodnie z danymi z raportu *Doing Business* rozwiązanie sporu gospodarczego w Polsce trwa średnio 830 dni i wiąże się z 37 procedurami, których koszt oszacowano na poziomie 12% wartości kontraktu. Wprawdzie jest on relatywnie tani w odniesieniu do innych krajów, to jednak czas trwania powyżej średniej dla krajów UE jest nie do zaakceptowania.

Tabela 8: Rozstrzyganie sporów gospodarczych w wybranych krajach

Składowe	Polska	Średnia UE	Bułgaria	Czechy	Węgry	Mołdawia	Słowacja	Słowenia
Liczba procedur	38	32	39	27	335	30	32	32
Czas trwania (w dniach)	830	548	564	611	395	352	565	1290
Koszt (% wartości kontraktu)	12	21	23,8	33,0	15,0	28,6	30	12,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu *Doing Business 2012*

Rysunek 15: Rozstrzyganie sporów gospodarczych w Polsce na tle wybranych krajów – miejsce w rankingu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu *Doing Business 2012*

Procedura ogłoszenia upadłości

Według *Doing Business 2012*, w Polsce czas potrzebny na przeprowadzenie procedury upadłościowej to około 3 lata, natomiast koszty z tym związane sięgają 15% wartości majątku firmy. Zdecydowanie łatwiej jest się wycofać z prowadzonej działalności w większości z analizowanych krajów. Gorsza sytuacja dotyczy tylko państw Ameryki Łacińskiej. W procesie likwidacji firmy, polski przedsiębiorca jest w stanie odzyskać ok. 31,5 centa z każdego zainwestowanego dolara, przy średniej UE na poziomie blisko 60 centów oraz 69 centów

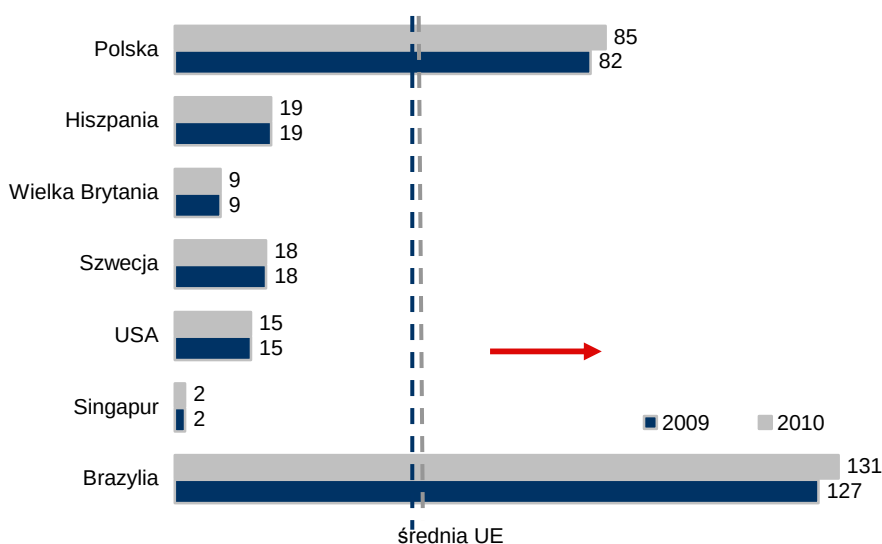
w przypadku OECD. W rankingu łatwości przeprowadzania procedury upadłościowej firm, Polska zajęła 87 miejsce na 183 państwa.

Tabela 9: Likwidacja działalności gospodarczej w Polsce na przestrzeni lat

Rocznik raportu Doing Business	DB2007	DB2008	DB2009	DB2010	DB2011	DB2012
Pozycja w rankingu	..	..	..	..	74	87
Czas trwania postępowania (w latach)	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
Koszt (%majątku)	15	15	15	15	15	15
Stopień odzyskiwalności należności (w centach na 1 dolara)	33.8	33.7	34.1	34.1	35.8	31.5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu *Doing Business 2012*.

Rysunek 16: Likwidacja działalności gospodarczej w Polsce na tle wybranych krajów – miejsce w rankingu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu *Doing Business 2009 – 2010*.

W kwestii postępowania po zakończeniu działalności należy zdecydowanie poprawić efektywność procedur likwidacyjnych, a zatem skrócić czas, zmniejszyć koszt oraz zwiększyć odzyskiwalność zainwestowanego kapitału, m.in. poprzez usprawnienie syndykatury.

Podsumowując powyższe zestawienia można stwierdzić, że Polska wyraźnie odstaje w swoich regulacjach i procedurach od krajów uznawanych za przyjazne biznesowi. Warty podkreślenia jest fakt, iż Polska zajmuje w rankingach na ogół niższą pozycję niż pozostałe państwa byłego bloku wschodniego. Wypadamy słabiej niż nie tylko Czechy i Węgry, ale również państwa na ogół gorzej postrzegane, jak Bułgaria czy Mołdawia.

2.3 Wolność gospodarcza w Polsce na tle wybranych krajów - porównanie

Według raportu *Heritage Foundation* Polska pod względem **wolności prowadzenia biznesu** znalazła się na 68 miejscu na świecie a 31 wśród państw europejskich m.in. za takimi krajami jak Rumunia, Bułgaria, Łotwa i Estonia. Za największe problemy uznano nieprzewidywalność regulatorów, uznaniowość i nieobiektywność decyzji urzędniczych, powolny system sądownictwa oraz ogromną liczbę regulacji związanych z zatrudnieniem pracowników.

Kolejna z analizowanych w raporcie wolności, to **wolność monetarna**, którą z kolei eksperci ocenili na poziomie podobnym do średniej UE, m.in. z uwagi na implementację ogólnowspólnotowych dyrektyw. Polska zajęła w rankingu 56 miejsce na świecie.

W kwestii **wolności finansowej** Polska powoli zwiększa swoją konkurencyjność, głównie z uwagi na rozwój rynku kapitałowego oraz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Sektor bankowy oceniany jest jako wysoce konkurencyjny. Banki komercyjne kontrolują około 90% aktywów, natomiast rząd posiada nadal pakiety większościowe w dwóch bankach, odpowiedzialnych m.in. za udzielanie tanich pożyczek rolnikom i rodzinom w trudnej sytuacji mieszkaniowej. Niestety, jeśli chodzi o prywatyzację, to jak dotąd postępowała ona powolnie, a dodatkowo była często blokowana z powodów całkowicie pozbawionych uzasadnienia merytorycznego. Polska zajmuje obecnie 38 miejsce na świecie w kategorii wolność finansowa.

2.4 Uwagi końcowe

Podsumowując, Polskę można określić jako kraj przesadnie zbiurokratyzowany, z rozrośniętą i niewydajną administracją. Należy podkreślić, że polski system administracyjny – gospodarczy, z tak dużą liczbą niepotrzebnych procedur i przeciągającymi się postępowaniami administracyjnymi, jest wysoce korupcjogenny. Postulowane już powyżej uproszczenie systemu fiskalno – prawnego powinno się również przyczynić do obniżenia wskaźników korupcji. Jak

wiadomo bowiem, wskaźniki biurokratyzacji oraz korupcji wykazują wysoką pozytywną korelację pomiędzy sobą. Podobnie ma się sprawa wolności gospodarczej oraz korupcji. Im niższa skala wolności gospodarczej tym zwykle bardziej skorumpowany kraj. Natomiast im mniej procedur, tym mniej potencjalnych możliwości do działań korupcyjnych.

Pomimo powołania w 2006 roku specjalnej służby do zwalczania korupcji w życiu publicznym i gospodarczym, sytuacja nie uległa znacznej poprawie. W corocznym zestawieniu najbardziej skorumpowanych krajów na świecie, przygotowywanym przez *Transparency International* Polska zajmuje odległe miejsce. Dla porównania Singapur i Szwecja, w których procedury biurokratyczne ogranicza się do minimum, są w pierwszej trójce najmniej skorumpowanych krajów na świecie. Polska została natomiast sklasyfikowana na 58 pozycji spośród 179 krajów³⁵. W rankingu *Heritage Foundation*, zajęła natomiast 48 miejsce.

Jest wysoce prawdopodobne, bazując na doświadczeniach powyżej przytoczonych krajów, że likwidacja przesadnej biurokracji doprowadziłyby do znacznego zmniejszenia korupcji, a tym samym do oszczędności i powstania środowiska przyjaznego biznesowi i rozwojowi gospodarczemu.

Z pozycjonowania Polski zarówno w Europie, jak i w świecie przez *Heritage Foundation* wyraźnie wynika, że konieczne jest przeprowadzenie radykalnych reform uzdrawiających krajową gospodarkę i administrację. Nie odnosi się to jednak do zwiększania przywilejów dla przedsiębiorców poprzez możliwości odliczeniowe czy dotacje. Dużo lepszym rozwiązaniem wydaje się być uproszczenie systemu, nawet kosztem zniesienia obecnie obowiązujących udogodnień. System redystrybucyjny w Polsce nie sprawdza się, a w wręcz jest korupcjogenny i nieprzyjazny biznesowi.

---

³⁵ Pełen ranking dostępny jest na stronach Transparency International pod adresem: http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2009/cpi_2009_table

III Badania własne ZPP

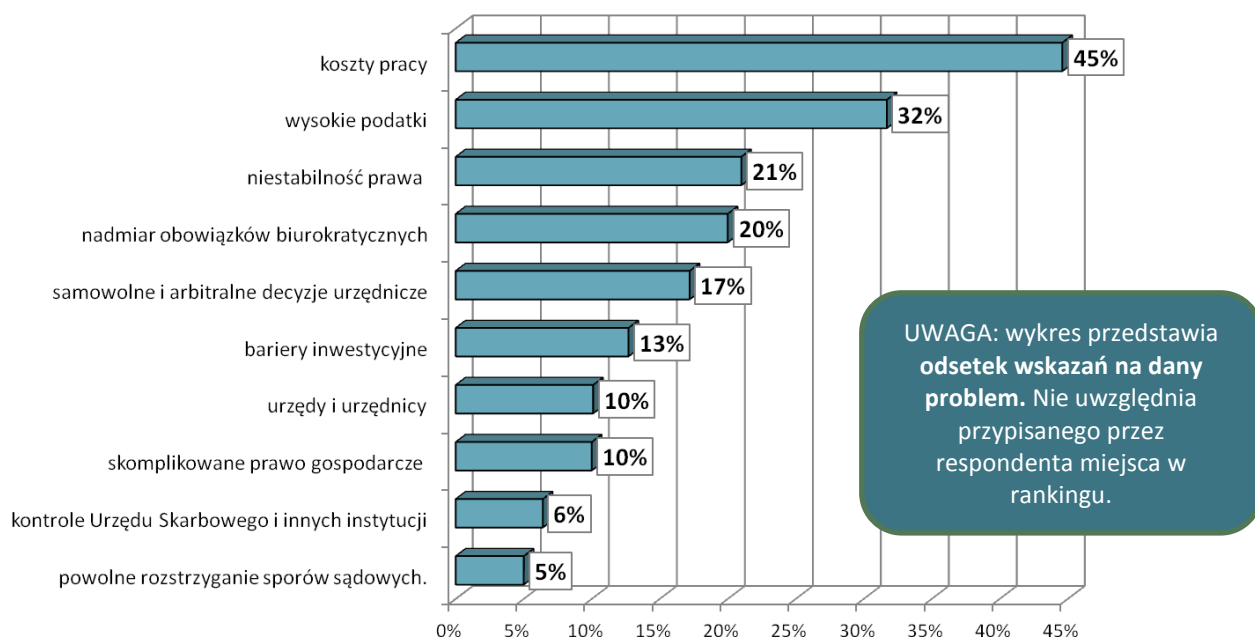
3.1 Największe przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej według przedsiębiorstw

Maison Institute na zlecenie Związku Przedsiębiorców i Pracodawców przeprowadził badanie wśród reprezentatywnej pod względem ilości zatrudnianych pracowników, próby małych i średnich firm w Polsce (do 250 zatrudnionych) dotyczących największych przeszkód w prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce.

Małe i średnie firmy w Polsce stanowią 99,8% wszystkich firm w Polsce, tworzą $\frac{3}{4}$ miejsc pracy oraz 67% PKB.

„Badanie potwierdza to co wiedzieliśmy intuicyjnie. Największą przeszkodą w rozwoju firm w Polsce, a tym samym rozwoju Polski, są koszty pracy. Jako największą przeszkodę wskazuje je blisko połowa badanych. Praca w Polsce opodatkowana jest jak wódka – 80% podatkiem. Rząd za sam fakt zatrudnienia pracownika żąda od nas haraczu w prawie takiej samej wysokości, jaką otrzymuje pracownik.” – powiedział Cezary Kaźmierczak, Prezes ZPP.

Oto lista największych przeszkód w prowadzeniu firm według przedsiębiorców:

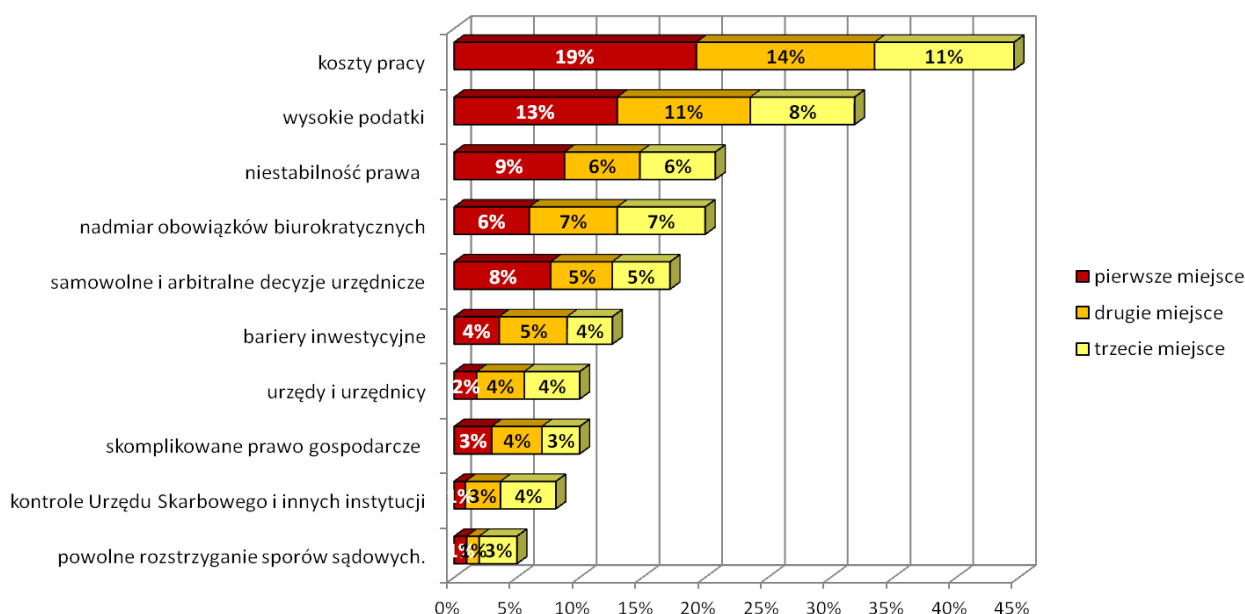

Maison Institute dla Związku Przedsiębiorców i Pracodawców ZPP, Marzec 2011, N:708. Próba odzwierciedlająca łączną liczbę zatrudnionych osób w firmach zatrudniających do 250 pracowników

„Chciałbym zwrócić uwagę na jedną rzecz – powiedział Wiceprezes ZPP, Tomasz Pruszczyński. Zdecydowanie najgorzej oceniane są obowiązujące przepisy. Tam gdzie pojawiają się już ludzie – jest znacznie lepiej. Na urzędy i urzędników wskazuje zaledwie 10% badanych, na kontrole – zaledwie 6% i umieszcza dopiero na końcu listy pod względem uciążliwości”

Jakie z Pani/Pana punktu widzenia są największe przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej? Proszę wybrać do trzech odpowiedzi i uszeregować je od najbardziej do najmniej ważnej.

Maison Institute dla Związku Przedsiębiorców i Pracodawców ZPP, Marzec 2011, N:708. Próba odzwierciadlająca łączną liczbę zatrudnionych osób w firmach zatrudniających do 250 pracowników

Tak duża rozbieżność może wskazywać, że nawet rządowe służby odnoszą się z dystansem do prawa i przepisów, które są wymagane od przedsiębiorców i starają się w swojej codziennej działalności kierować zasadą zdrowego rozsądku. Każdy – nawet średnio zorientowany – przedsiębiorca bowiem wie, że w Polsce wytworzono tyle regulacji, że nie tylko nikt nie jest w stanie ich wszystkich przestrzegać, ale o wielu z nich nawet nie ma najmniejszego pojęcia.

3.2 Barometr gospodarczy ZPP

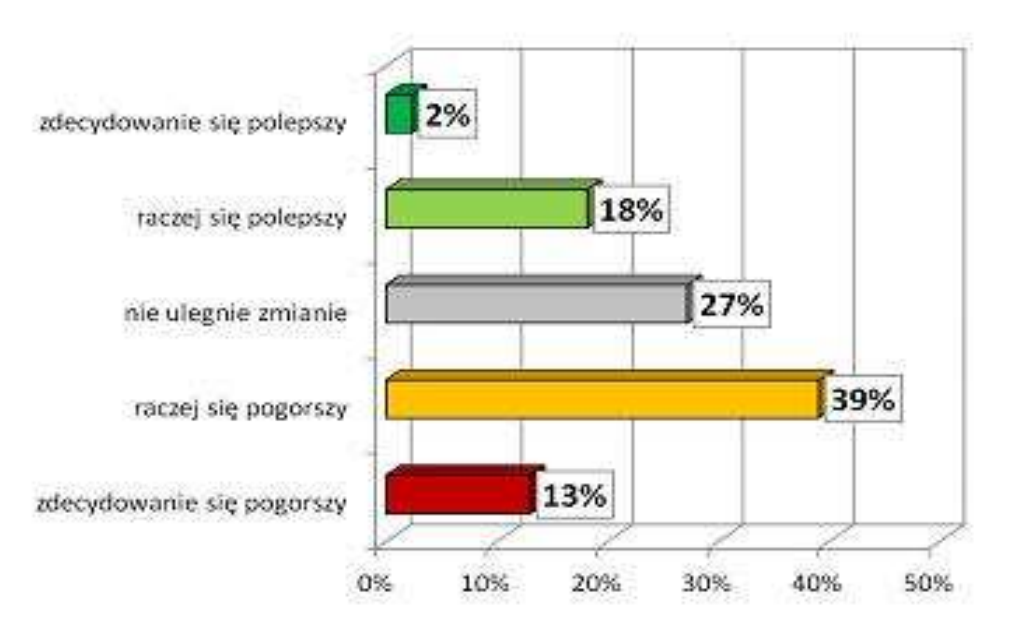
Związek Przedsiębiorców i Pracodawców oraz Maison Institute poczynawszy od I kwartału 2011 zaczęły prowadzić badanie wśród reprezentatywnej pod względem ilości zatrudnianych pracowników, próby małych i średnich firm w Polsce (do 250 zatrudnionych) dotyczące koniunktury gospodarczej. Barometr gospodarczy ZPP będzie publikowany co kwartał.

„Małe i średnie firmy to najczulszy barometr polskiej gospodarki – pierwsze wyczuwają zagrożenia i pierwsze ruszają do inwestycji. Potwierdza to historia ostatnich 20 lat. – powiedział Prezes ZPP, Cezary Kaźmierczak. - Jest to najlepszy wskaźnik wyprzedzający polskiej gospodarki”.

Barometr Gospodarczy ZPP w I kwartale 2011 wyniósł 39,44 pkt (skala 1 - 100 pkt).

Czy Pani/Pana zdaniem koniunktura gospodarcza w najbliższych miesiącach?

Wskaźnik Barometru Gospodarczego ZPP został utworzony poprzez wyciągnięcie średniej arytmetycznej z odpowiedzi i przyjmuje wartości od 1 do 100. Wyniki poniżej 50 oznaczają skłanianie się ku negatywnej ocenie, a powyżej 50 ku pozytywnej.

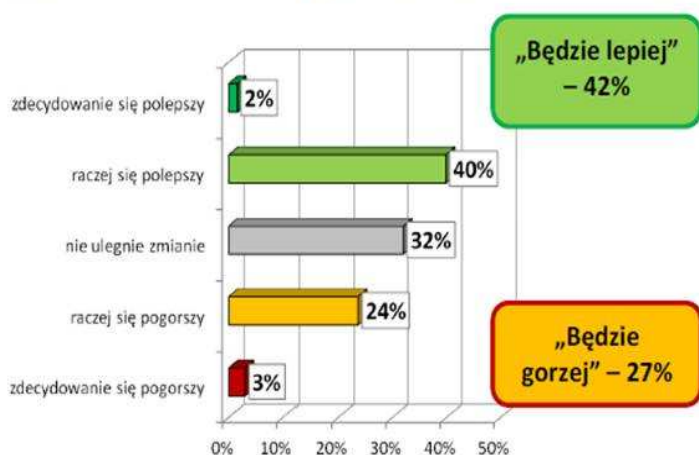

Maison Institute, Barometr Gospodarczy ZPP, I Fala, Marzec 2011, N:708. Próba odzwierciadlająca łączną liczbę zatrudnionych osób w firmach zatrudniających do 250 pracowników

„Jest to dopiero pierwsza fala tego badania więc trudno powiedzieć w którym kierunku to zmierza. Aczkolwiek – mimo braku punktu odniesienia, który pojawi się dopiero przy kolejnej fali badania – wyraźnie widać, że nastroje wśród przedsiębiorców są nie najlepsze i większość pesymistycznie patrzy w najbliższą przyszłość – powiedział Cezary Kaźmierczak, Prezes ZPP. – W tym kontekście trudno zrozumieć hurraoptymistyczne prognozy Ministerstwa Finansów dotyczące wpływów podatkowych”.

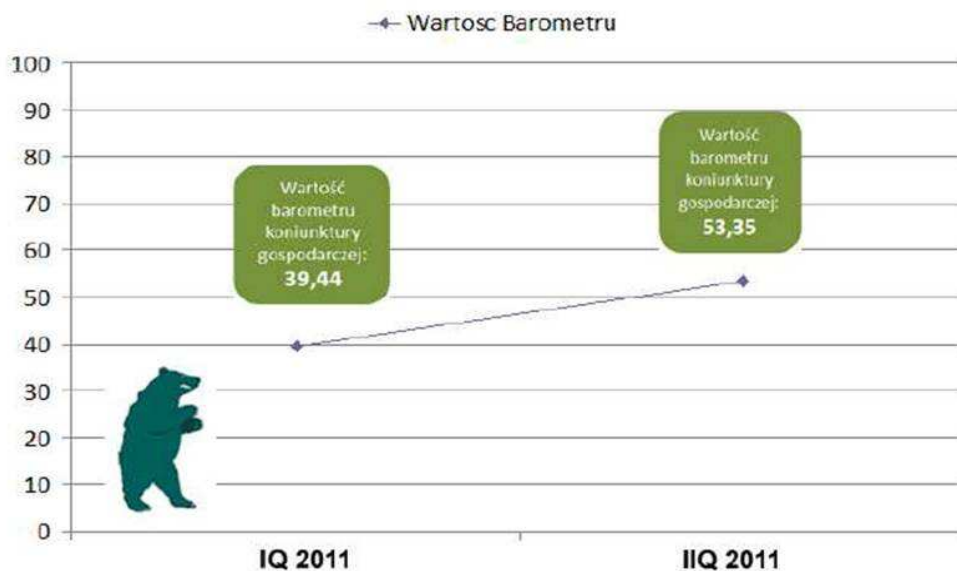
Barometr Gospodarczy ZPP w II kwartale 2011 wyniósł 53,35 pkt (skala 1 - 100 pkt) i wzrósł w stosunku do ubiegłego kwartału o ponad 10 punktów.

Czy Pani/Pana zdaniem koniunktura gospodarcza w najbliższych miesiącach?

Wskaźnik Barometru Gospodarczego ZPP został utworzony poprzez wyciągnięcie średniej arytmetycznej z odpowiedzi i przyjmuje wartości od 1 do 100. Wyniki poniżej 50 oznaczają skłanianie się ku negatywnej ocenie, a powyżej 50 ku pozytywnej.

Maison Institute, Barometr Gospodarczy ZPP, II Fala, Czerwiec 2011, N: 560. Próba odzwierciedlająca łączną liczbę zatrudnionych osób w firmach zatrudniających do 250 pracowników

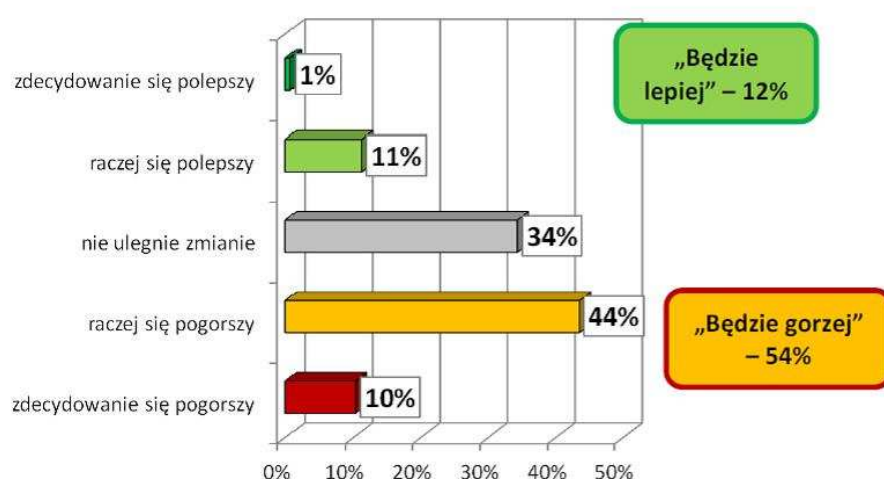

W porównaniu do I kwartału Barometr Gospodarczy ZPP wzrósł o ponad 10 punktów, co oznacza znaczny wzrost nastrojów optymistycznych wśród małego i średniego biznesu. Optymiści uzyskali przewagę liczebną nad pesymistami. Jeśli w kolejnym kwartale ten trend się utrzyma będzie to oznaczało, że małe i średnie firmy przejdą do bardziej ofensywnej działalności, po pewnej stagnacji, która była obserwowana w poprzednich miesiącach.

„Gospodarka jest organizmem. Lepsze samopoczucie i optymistyczne nastawienie bezpośrednio przekłada się na zachowania chęć inwestowania, rozpoczynania nowych projektów, zatrudniania pracowników– powiedział Prezes ZPP, Cezary Kaźmierczak. - Nie należy jednak przesadzać. Wskaźnik koniunktury jest na poziomie zaledwie 53 punkty, co w skali 100 stopniowej, oznacza, że próg optymizmu został przekroczony o zaledwie 3 punkty. Zatem w porównaniu do poprzedniego kwartału nastąpiła znacząca poprawa nastrojów, ale w firmach nadal dominuje nastrój wyczekiwania i obserwowania sytuacji na rynku. Więcej będziemy wiedzieć po kolejnej fali badania”.

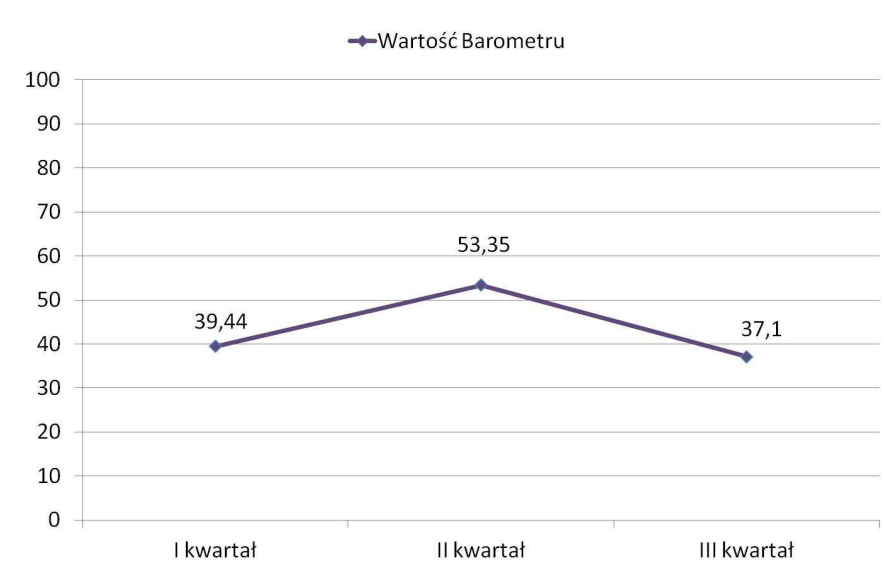
Barometr Gospodarczy ZPP w III kwartale 2011 wyniósł 37,10 pkt (skala 1 - 100 pkt) i spadł w stosunku do ubiegłego kwartału aż o 16,25 punktów!

Czy Pani/Pana zdaniem koniunktura gospodarcza w najbliższych miesiącach?

Wskaźnik Barometru Gospodarczego ZPP został utworzony poprzez wyciągnięcie średniej arytmetycznej z odpowiedzi i przyjmuje wartości od 1 do 100. Wyniki poniżej 50 oznaczają skłanianie się ku negatywnej ocenie, a powyżej 50 ku pozytywnej.

Dom Badawczy Maison, Barometr Gospodarczy ZPP, III Fala, Sierpień 2011, N:848. Próba odzwierciedlająca łączną liczbę zatrudnionych osób w firmach zatrudniających do 250 pracowników

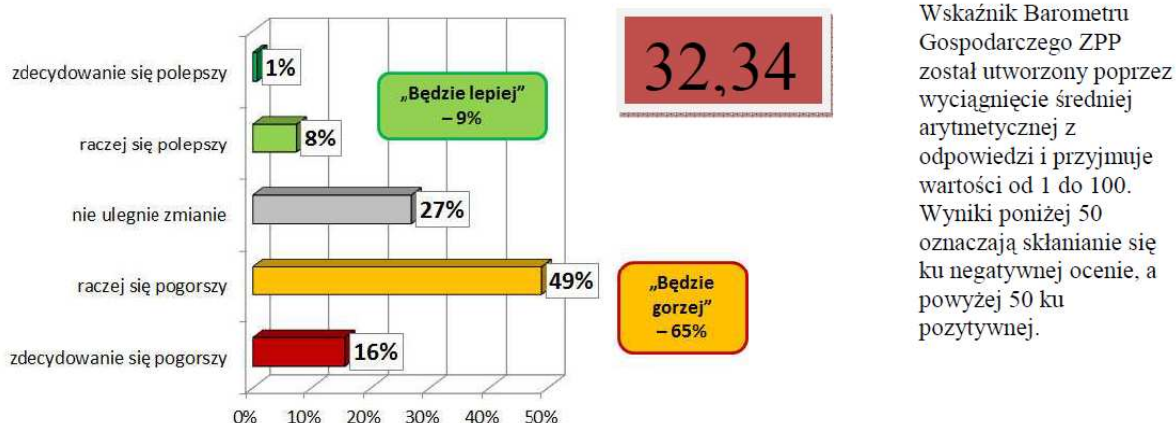
„Trzy miesiące przed publikacją oficjalnych danych przewidzieliśmy wysoki PKB w II kwartale – powiedział Tomasz Pruszczyński, wiceprezes ZPP. – Okazuje się, że nasz barometr ściśle koreluje z wynikami PKB, z tym że oczywiście my publikujemy dane trzy miesiące wcześniej”

„Intuicja nas nie zawiodła. PKB porusza się w tym samym korytarzu co wskazania naszego wskaźnika wyprzedzającego” – powiedziała prof. Dominika Maison, Prezes Domu Badawczego Maison.

Obecne wskazania Barometru Gospodarczego ZPP nie napawają optymizmem. Jest najniższy w historii badania i spadł w stosunku do ubiegłego kwartału aż o 16,25 punktów. Należy się spodziewać, że PKB Polski w III kwartale zaliczy mocny zjazd w dół.

Barometr Gospodarczy ZPP w IV kwartale 2011 wyniósł 32,34 pkt (skala 1 - 100 pkt) i ponownie spadł w stosunku do ubiegłego kwartału i jest najniższy w historii badania.

Czy Pani/Pana zdaniem koniunktura gospodarcza w najbliższych miesiącach?

Dom Badawczy Maison dla ZPP, Barometr Gospodarczy ZPP, IV Fala, Listopad 2011, N=812. Metoda CAWI. Próba odzwierciadlająca łączną liczbę zatrudnionych osób w firmach zatrudniających do 250 pracowników

„Wyniki badania wskazują, że nastroje wśród przedsiębiorców się pogarszają – powiedział Tomasz Pruszczyński, wiceprezes ZPP. – Nastroje przekładają się na realne działania. Biznes sżykuje się na najgorsze. Możemy mieć bardzo trudny pierwszy kwartał przyszłego roku”

„Trend z kolejnych fal badania jest niestety stały i jest to droga w dół. Wątpię, czy długo da się dalej obecną sytuację podtrzymywać metodami socjalistycznymi. Zdaje się, że do akcji musi wkroczyć kapitalizm, czyli bankructwo niewydolnych, niepotrzebnych, nietrafionych etc. To bolesne, ale nic innego chyba nie oczyści sytuacji. Zresztą arsenał socjalistycznych naboí już się wyczerpał – puste pieniądze też można drukować tylko przez pewien czas” – powiedział Prezes ZPP, Cezary Kaźmierczak

Obecne wskazania Barometru Gospodarczego ZPP nie napawają optymizmem. Jest najniższy w historii badania.

3.3 Kwestionariusz Misia

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców zwrócił się z prośbą do 6 głównych partii politycznych startujących w wyborach parlamentarnych w roku 2011 o odpowiedź na tzw. Kwestionariusz Misia – zestaw prostych pytań nurtujących polskich przedsiębiorców.

Odpowiedzi nadesłały wszystkie komitety wyborcze – poza największymi polskimi partiami politycznymi, co niestety nie rokuje dobrze dla polskiej gospodarki – bowiem małe i średnie firmy w Polsce to ¾ miejsc pracy, 67% PKB i w ogóle 99,8% firm w Polsce.

Jednocześnie zarówno jedna, jak i druga partia, będąc u władzy – z pieniędzy polskiego podatnika – przyznawała hojne, wielomilionowe dotacje zagranicznym koncernom na „tworzenie miejsc pracy w Polsce”, które to koncerny w skrajnych przypadkach „tworzyły” je drożej nawet o kilka tysięcy procent niż małe i średnie firmy!!!

ZPP rozesłało odpowiedzi na Kwestionariusz Misia do 65 tysięcy właścicieli małych i średnich firm oraz do kilkudziesięciu organizacji przedsiębiorców z prośbą o dystrybucję kwestionariusza wśród swoich członków.

„Odmowa odpowiedzi ze strony największych partii specjalnie mnie nie dziwi – powiedział Cezary Kaźmierczak, Prezes ZPP. - Z jednej strony wiedzą, że przedsiębiorcy są nie najlepiej zorganizowani i jak pokazuje praktyka można z nimi robić wiele, z drugiej uważają, że pieniądze biorą się nie z pracy i przedsiębiorczości, tylko z „Unii Europejskiej” lub „budżetu”.

Wyniki Kwestionariusza Misia:

	PiS	PJN	PO	PSL	SLD	SRPP
PRAWO GOSPODARCZE						
Czy Partia opowiada się za modelem „EU+0” (żadnych innych regulacji niż <u>OBOWIAZKOWE</u> wynikające wprost z prawa europejskiego)?	odmowa	TAK	odmowa	NIE	TAK	TAK
Czy Partia będzie głosowała za jakimikolwiek nowymi regulacjami działalności gospodarczej nie wymaganymi <u>OBOWIAZKOWO</u> przez UE?	odmowa	NIE	odmowa	TAK	NIE	TAK
Czy partia planuje przywrócić tzw. Ustawę Wilczka (po usunięciu z niej <u>KILKU</u> paragrafów niezgodnych z obowiązującym prawem UE)?	odmowa	TAK	odmowa	NIE	TAK	TAK
SĄDOWNICTWO GOSPODARCZE						
Czy Partia opowiada się za podzieleniem spraw gospodarczych na małe i duże (od wysokości kwoty sporu) i rozstrzyganiu tych pierwszych przez jednego sędziego na jednym posiedzeniu na podstawie dowodów przedstawionych przez strony?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
Czy Partia opowiada się za przerzuceniem ciężaru dostarczenia dowodów przez strony sporu gospodarczego, jak w sądownictwie arbitrażowym?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	NIE
Czy Partia opowiada się za prowadzeniem spraw gospodarczych w systemie „dzień po dniu”?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
Czy Partia opowiada się za zamianą systemu doręczeń sądowych na doręczenia przez gońców sądowych lub lokalną policję?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	NIE	NIE
PODATKI						
Czy Partia jest za wprowadzeniem dwóch możliwości prowadzenia księgowości według metody memoriałowej lub kasowej, ze swobodą wyboru dla przedsiębiorstw?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	NIE	NIE
Czy Partia opowiada się za zdjęcie odpowiedzialności z przyjmującego fakturę VAT za niezapłacenia podatku VAT przez wystawiającego?	odmowa	TAK	odmowa	NIE	TAK	TAK
Czy Partia będzie głosowała za podniesieniem jakiegokolwiek podatku związanego z działalnością gospodarczą w czasie pokoju?	odmowa	-	odmowa	NIE	NIE	NIE
Czy Partia opowie się za podatkiem od funduszu płac ryczałtowo opłacanym przez przedsiębiorcę ze wszystkich tytułów wynagrodzeń (zamiast tzw. PIT-ów)?	odmowa	-	odmowa	NIE	NIE	TAK
Czy Partia opowie się za podatkiem VAT w jednej wysokości (poza <u>OBOWIAZKOWYMI</u> regulacjami UE)?	odmowa	-	odmowa	NIE	TAK	TAK

Czy Partia opowie się za zryczałtowanym podatkiem CIT w wysokości do 1% obrotu?	odmowa	-	odmowa	NIE	NIE	TAK
KOSZTY PRACY						
Czy Partia będzie głosowała za podwyższeniem kosztów pracy z jakiegokolwiek tytułu?	odmowa	NIE	odmowa	NIE	NIE	NIE
Czy Partia zrobi cokolwiek w kierunku obniżenia kosztów pracy?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
Czy Partia opowie się za podniesieniem płacy minimalnej?	odmowa	NIE	odmowa	TAK	TAK	TAK
Czy Partia opowie się za jakąkolwiek nową regulacją w zakresie stosunków pracy?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
BIUROKRACJA						
Czy Partia jest za zlikwidowaniem konieczności nadawania nr REGON?	odmowa	TAK	odmowa	NIE	TAK	TAK
Czy Partia jest za zamianą obowiązku uzyskania zaświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej na rzecz oświadczenia o rozpoczęciu działalności gospodarczej?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
Czy Partia jest za wprowadzeniem prawa, że żaden urząd nie może żądać od przedsiębiorcy dokumentu będącego w posiadaniu innego urzędu?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
Czy Partia jest za zamianą obowiązku uzyskania zaświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej na rzecz oświadczenia o rozpoczęciu działalności gospodarczej.	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
Czy Partia jest za rejestracją spółki w KRS bez merytorycznej analizy dokumentów spółki przez sędziów oraz wprowadzenie możliwości, że spółka może działać na zasadach ogólnych (tj. Kodeksu Spółek Handlowych i Kodeksu Cywilnego)?	odmowa	TAK	odmowa	NIE	TAK	TAK
Czy Partia jest za traktowaniem „przedmiotu działalności” firmy lub spółki wyłącznie do celów informacyjnych i statystycznych, i nie wiązanie tej informacji z faktycznym przedmiotem działalności spółki i	odmowa	TAK	odmowa	NIE	TAK	TAK
możliwością prowadzenia przez nią innych działań, niż na początku zadeklarowane?						
Czy Partia jest za likwidacją konieczności przedkładania umowy najmu lokalu w momencie ubiegania się o wpis ewidencji lub do KRS?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
Czy Partia jest za umożliwieniem przedsiębiorcy rejestrowania działalności gospodarczej w wybranej przez siebie gminie, gdzie rzeczywiście prowadzi działalność, a nie zmuszanie go do rejestracji gdzie jest „zameldowany”?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
KONTROLA SĄDOWA DECYZJI URZĘDÓW SKARBOWYCH						
Czy Partia jest za wprowadzeniem rzeczywistej kontroli pracy Urzędów skarbowych, poprzez zatwierdzanie decyzji US przez Sądy w sytuacji wniesienia sprzeciwu przez podatnika?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
BARIERY INWESTYCYJNE						
Czy Partia zamierza zlikwidować co najmniej połowę procedur koniecznych do faktycznego rozpoczęcia inwestycji?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	TAK
Czy Partia zgłasza jakiegokolwiek nową procedurą w zakresie rozpoczynania inwestycji?	odmowa	TAK	odmowa	TAK	TAK	NIE

Bibliografia

- Botero Juan, Djankov Simeon, La Porta Rafael, Lopez – de – Silanes Florencio, Shleifer Andrei, 2004, „The Regulation of Labor”, *Quarterly Journal of Economics*
- Beldowski J., *Administracja przyjazna przedsiębiorcom*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2011
- Card David, Krueger Alan, 1994, „Minimum Wages and Employment: a Case Study of the New Jersey and Pennsylvania Fast Food Industries”, *American Economic Review*
- Card David, Krueger Alan, 2000, „Minimum Wages and Employment: a Case Study of the Fast – Food Industry in New Jersey and Pennsylvania: Reply”, *American Economic Review*
- Corruption Perception Index*
- Djankov Simeon, La Porta Rafael, Lopez – de – Silanes Florencio, Shleifer Andrei, 2002, „The Regulation of Entry”, *Quarterly Journal of Economics*
- Djankov Simeon, La Porta Rafael, Lopez – de – Silanes Florencio, Shleifer Andrei, 2003, „Courts”, *Quarterly Journal of Economics*
- Djankov Simeon, McLiesh Caralee, Shleifer Andrei, 2007, „Private Credit in 129 Countries”, *Journal of Financial Economics*
- Djankov Simeon, La Porta Rafael, Lopez – de – Silanes Florencio, Shleifer Andrei, 2008, „The Law and Economics of Self – Dealing”, *Journal of Financial Economics*
- Djankov Simeon, Freund Caroline, Pham Cong, 2008, „Trading on Time”, *Review of Economics and Statistics*
- Djankov Simeon, Hart Oliver, McLiesh Caralee, Shleifer Andrei, „Debt Enforcement Around the World”, *Journal of Political Economy*
- Djankov Simeon, Ganser Tim, McLiesh Caralee, Ramalho Rita, Shleifer Andrei, w druku, „The Effect of Corporate Taxes on Investment and Entrepreneurship”, *American Economic Journal*
- Dube Arindrajit, Suresh Naidu, Reich Michael, 2007, „The Economics Effects of a Citywide Minimum Wage”, *Industrial and Labor Relations Review*
- Dz.U z dnia 14 sierpnia 2009 r. Nr 128 poz. 1057., „Ustawa o zmianie ustawy budżetowej na rok 2009”
- Dz.U z 2007 r. Nr 155 poz 1095, z późn. zm., Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. „O Swobodzie Działalności Gospodarczej”
- Gwartney James, Lawson Robert, Hall Joshua, Grubel Herbert, de Haan Jakob, Sturm Jan – Egbert, Zandberg Eelco, 2009, „Economic Freedom of the World 2009 Annual Report”, *Fraser Institute*
- Klimat inwestycyjny w Polsce. Raport z badania przeprowadzonego przez TNS Pentor*, PAIiIZ 2011
- Legatum Prosperity Index*
- Mas – Colell Andreu, Whinston Michael, Green Jerry, 1995, „Microeconomic Theory”, *Oxford University Press*
- Miller Terry, Holmes Kim, Kim Anthony, Markheim Daniella, Roberts James, Walsh Caroline, 2010, „2010 Index of Economic Freedom”, *The Heritage Foundation*
- Neumark David, Wascher William, 1992, „Employment Effects of Minimum and Subminimum Wages: Panel Data on State Minimum Wage Laws”, *Industrial and Labor Relations Review*
- Neumark David, Wascher William, 2007, „Minimum Wages, the Earned Income Tax Credit and Employment: Evidence from Post – Welfare Reform Era”, *NBER Working Paper 12915*
- OECD, 2010, „OECD Economic Surveys: Poland 2010”, *OECD Press*
- Ministerstwo Gospodarki, *Przedsiębiorczość w Polsce 2011*, 2011
- Sullivan Arthur, Sheffrin Steven, 2003, „Economics: Principles in Action”, *Pearson Prentice Hall*
- Varian Hal, 1992, „Microeconomic Analysis”, *W. W. Norton & Company*
- The World Bank, 2009, *Doing Business 2010: Reforming Through Difficult Times*, *Palgrave Macmillan*
- The World Bank, 2008, „Doing Business 2009”, *Palgrave Macmillan*
- The World Bank, 2007, „Doing Business 2008”, *The World Bank Group*
- The World Bank, 2006, „Doing Business 2007: How to Reform”, *The World Bank Group*
- The World Bank, 2006, „Doing Business in 2006: Creating Jobs”, *The World Bank Group*
- The World Bank, 2005, „Doing Business in 2005: Removing Obstacles to Growth”, *Oxford University Press*
- The World Bank, 2004, „Doing Business in 2004: Understanding Regulation”, *Oxford University Press*
- The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, *Doing Business 2012: Doing Business in a More Transparent World. Economy Profile: Poland*, , 2012
- Transparency International
- World Economic Forum, *Global Competitiveness Report 2010 – 2011*
- Żołnierski Aleksander, Balcerowicz Ewa, Bernatt Maciej, Flis Radosław, Gadowski Witold, Geller Maciej, Kolarska – Bobińska Lena, Łapiński Jacek, Orłowska Joanna, Skoczny Tadeusz, Śpiewak Paweł, Tarnawa Anna, Węclawska Dorota, Wolański Robert, Wyżnikiewicz Bohdan, Zadura – Lichota Paulina, 2009, „Raport o Stanie Sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Polsce w Latach 2007 – 2008”, *Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości*

MANIFEST PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW

Przedsiębiorcy wszystkich branż łączcie się!

Przedsiębiorców zatrudniających do 250 pracowników jest ponad 1,5 mln. Wytwarzamy 67% PKB. Tworzymy ponad 70% miejsc pracy – niemal $\frac{3}{4}$ Polaków pracuje w naszych firmach.

Mimo, iż fundamentem na którym stoi polska gospodarka są małe i średnie firmy, nie jesteśmy poważnie traktowani przez własne rządy. Kolejne obietnice i kampanie wyborcze niosą za sobą wyłącznie puste slogany, za którymi nie idą żadne realne działania. Nasza praca w znacznej części polega zmaganiu się niepotrzebnymi przepisami, regulacjami i biurokracją, zamiast na rozwoju naszych przedsięwzięć.

Organizując się w obronie naszych prawa możemy ten stan rzeczy zmieniać.

Dlatego powołujemy Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, który, obok realizacji naszych interesów zawodowych, będzie zmierzał do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw w Polsce.

W naszym przekonaniu kwestiami wymagającymi szybkiego rozwiązania są:

1. Uproszczenie prawa gospodarczego

Jednym z fundamentów polskiego cudu gospodarczego po upadku komunizmu była „Ustawa Wilczka”. Po serii nieudanych eksperymentów politycznych z prawem gospodarczym – pora do niej powrócić. Z wyjątkiem nieistotnych drobiazgów, jest ona całkowicie zgodna z obowiązującym prawem Unii Europejskiej.

2. Szybsze rozstrzyganie sporów sądowych.

Udręką są ciągnące się latami spory gospodarcze. Domagamy się takiego samego prawa, jakie zagwarantowali sobie politycy – prawa do szybkiego procesu. Sędzia jest od wymierzania sprawiedliwości i rozstrzygania sporów. Proces sądowy nie musi być tak sformalizowany, jak obecnie. Powinien trwać dzień po dniu – jak to się dzieje w USA – aż do wydania wyroku. Prawo ma służyć ludziom, a nie być wygodne dla sędziów, adwokatów, czy prokuratorów.

3. Uproszczenie systemu podatkowego

Polski system podatkowy jest jednym z najgorszych na świecie. Z naszego punktu widzenia podatek jest „kosztem”, który potrafimy wkalkulować w działalność gospodarczą. Pod warunkiem, że łatwo go policzyć, i że prawo oraz jego interpretacje nie są nieustannie zmieniane. Opowiadamy się za podatkami prostymi, których koszty poboru są mniejsze i dla rządu, i dla przedsiębiorców. Najlepszym dla wszystkich jest systemem podatkowym proponowany przez Centrum Adama Smitha. Prosty podatek przychodowy – który uwolni przedsiębiorców od mitręgi liczenia „kosztów uzyskania przychodów”, w miejsce dzisiejszego CIT. Prosty podatek od Funduszu Płac, który zastąpi podatki PIT i składki płacone do ZUS. Podatek VAT o jednej stawce na wszystko z możliwością wyboru opłacania go ryczałtem przez małe firmy (ale wówczas bez możliwości odliczania). Stawki tych podatków mogą być takie, że zmiana systemu będzie całkowicie neutralna dla budżetu.

4. Obniżenie kosztów pracy

W Polsce praca opodatkowana jest jak alkohol i papierosy. Wysokie, sięgające 80% opodatkowanie pracy, jest podatkiem najgorszym z możliwych. Zawdzięczamy mu wysokie bezrobocie, niską konkurencyjność naszych firm, szeroko rozwiniętą gospodarkę nierejestrowaną. Zmniejszenie wpływu do budżetu na skutek radykalnego obniżenia podatków obciążających pracę zrównoważyć można konsumpcyjnymi podatkami pośrednimi.

5. Ograniczenie obowiązków biurokratycznych

Każdy przedsiębiorca wypełnia gigantyczną ilość różnego rodzaju dokumentów, które musi wysyłać rządowi i jego agendom. Tracimy setki godzin na zbędne czynności biurokratyczne. Zamiast rozwijać przedsiębiorstwa – toniemy w papierach. Tracą na tym wszyscy, łącznie z rządem. Zmiana tego stanu rzeczy jest łatwa i prosta i nie wymaga wielkich nakładów, a jedynie zmiany procedur na mniej czasochłonne i dostosowane do obecnych możliwości technologicznych.

6. Poddanie rzeczywistej kontroli sądowej decyzji urzędników skarbowych

Każda decyzja urzędnika skarbowego, której konsekwencją może być utrata choćby jednego miejsca pracy, powinna uzyskiwać klauzulę wykonalności dopiero po jej uprawnomocnieniu się. Aktualny stan prawny, który pozwala urzędnikom na arbitralne

wykonywanie często nieuzasadnionych decyzji, które są potem uchylane przez sądy jest łamaniem podstawowych praw człowieka.

7. Stabilność prawa i reguł gry

Chcemy skupić się na rozwoju swoich przedsiębiorstw, a nie na śledzeniu dzienników ustaw. Prawo musi być stabilne, a reguły gry jasne. Lepsze jest nawet złe prawo, ale stałe niż coraz bardziej „doskonalone”, a zmieniające się co kilkanaście miesięcy.

8. Likwidacja barier inwestycyjnych

Biurokraci nie mogą decydować co mamy robić. Nie możemy zależeć od ich „widzimisie”. Każdy ma prawo do szybkiego procesu inwestycyjnego – nie tylko znajomi polityków.

Realizacja tych postulatów przyczyni się do szybkiego rozwoju naszych przedsiębiorstw i Polski.

Jedyną przeszkodą w ich wprowadzeniu jest stagnacja klasy politycznej, brak woli działania oraz różne zabobony i teorie spiskowe ludzi nie mogących odnaleźć się w rynkowej rzeczywistości.

Będziemy inicjować i wspierać wszelkie działania zmierzające do wyeliminowania z polskiego prawodawstwa ograniczeń działalności gospodarczej przekraczających wymagania UE i tym samym wyrównania szans konkurencyjnych pomiędzy polskimi i europejskimi przedsiębiorstwami. Działamy bowiem w znacznie gorszym otoczeniu prawnym i instytucjonalnym niż nasi europejscy konkurenci.

Drogą do tego jest rzeczywista samoorganizacja naszego środowiska. Tylko zorganizowana presja na rządzących może poprawić naszą sytuację. Jak pokazuje dotychczasowa praktyka, politycy nie dokonują pożytecznych zmian (nawet gdy leży to w ich interesie) inaczej niż pod naciskiem opinii publicznej. Stwórzmy ten nacisk.

Przedsiębiorcy wszystkich branż łączcie się!

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Celem działania ZPP jest:

- Działanie na rzecz poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw w Polsce
- Reprezentowanie i obrona członków Związku przed nieuzasadnionymi działaniami organów państwa i samorządu terytorialnego
- Dostarczanie profesjonalnej, specjalistycznej informacji wspomagającej działanie firmy
- Zbiorowe negocjowanie cen u dostawców towarów i usług dla przedsiębiorstw

ZPP nie jest związana z żadną partią ani organizacją polityczną, nie popieramy, ani nie zwalczamy żadnej z nich.

Będziemy inicjować i wspierać wszelkie działania zmierzające do wyeliminowania z polskiego prawodawstwa ograniczeń działalności gospodarczej przekraczających wymagania UE i tym samym wyrównania szans konkurencyjnych pomiędzy polskimi i europejskimi przedsiębiorstwami. Działamy bowiem w znacznie gorszym otoczeniu prawnym i instytucjonalnym niż nasi europejscy konkurenci.

Jesteśmy zwolennikami wolnego rynku i zdrowego rozsądku.